

o Délibáb

30
fillér

II. évfolyam 42 sz.
Budapest 1928 okt. 20.
Megjelenik minden szombaton

VAÁLY ILONA

HALÁSZ VILMA FEJVÉTELE

HASZNOS ÉS SZÓRAKOZTATÓ KÖNYVEK

Legjobb szegedi SZAKÁCSKÖNYV

326 oldalon, nyolcszáz recept. Ára bérmentve
3 pengő 40 fillér

RADIÓ- TELEFON

című könyv 160 oldal terjedelemben, bekötve, nagy tömeg pompás képpel tarkítva. Ha egy második gimnazista elolvassa ezt a könyvet, meg tudja csinálni a maga rádióját. A mű ára bérmentve 90 fillér

SVEN HEDIN:

A REJTELMES INDIA FELÉ

India teljes leírása 2 nagy kötetben. Ára diszkötésben 12 pengő 80 fillér bérmentve

EDMONDO DE AMICIS:

A SZIV

2 kötetben. Egy iskolásfiú naplója. Ára bérmentve 3 pengő 50 fillér

KÖNYVEK KÖNYVE

LEWIS WALLACE

BEN-HUR

Ára diszkötésben
2 pengő és 20 fillér
bérmentve

Készítsünk rádiót!

Rádiókönyv

pompás címlappal, 45 ábrával. Ez a kis könyv több mint 100 oldalon magyarázza a rádió készítését. Ezt a pompás művet dr. Lorenz János európai hírnévű rádiókapacitás írta, olyan érthetően és világosan, hogy a gyermek is el tudja készíteni a rádiót. Az izléses kötet ára bérmentve 90 fillér

SÁNDOR MÁTYÁS

Verne Gyula híres regénye 2 kötetben. Ára bérmentve diszkötésben 4 pengő 50 fillér

A TÁBORNOK MINT KÉM

Baden Powel lovag, angol altábornagy vallomása

A végtelenül érdekesítő könyvet, mely az angol altábornagy kémkedéseit ismerteti, számos kitűnő rajz élénkíti. Ára bérmentve 1 pengő 20 fillér

Dr. Prém József:

IDEGEN SZAVAK SZÓTARA

A nagyközönség számára. Ára bérmentve 1 pengő 20 pengő

A HASBESZÉLÉS TITKA

Írta: Rónai Viktor

Ára bérmentve 90 fillér. Az összeg előzetes beküldése mellett

Szenes ember nyolcvantréfája

Írta: SZENES BÉLA

Ára bérmentve 90 fillér. Az összeg előzetes beküldése mellett

Az itt felsorolt művek kaphatók a Délbáb kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Dohány uca 12 alatt és minden könyvkereskedésben. Utánvételes küldésnél 40 fillérrel drágább!

Budapesti, II. évfolyam

1928 október 20

42. szám

Délibáb

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

Bajor Gizl

Nemzeti Színház — Déryné ifjasszony (Harsányi felvétele)

Az utolsó * Verebély lány *

— A Fővárosi Operettszínház is kivágta a Jolly Jokert, idei szezonjának slágerét „Az utolsó Verebély-lány” bemutatásával. Drégely Gábor „A kisaszony férje” című vígjátékából készült ez az operett, amelynek semmi esetre sem lesz olyan átütő sikere, mint annak idején prózai elődének volt. A szövegíró Harmath Imre elég

ügyesen gyártott Drégely vígjátékából operettet, tiszteletben tartva a „Kisaszony férje” sok még ma is friss párbeszédét. Versei ötletesek. Ábrahám Pál operettpartitúrájában van néhány tagadhatatlanul jó szám, de mindenképpen szerencsétlen ötletnek tartjuk a magyar népdalokból összetákolt jazzmuzsikát. Hangszerelésével sok új szint hozott ki a zenekarból.

Vendrey Ferenc és Eggert Márta
Fővárosi Operettszínház — Az utolsó Verebély-lány (Harsányi felv.)

Dorozsmay István országgyűlési képviselő semmit sem változott a magyar-színházi szereplése óta. Most is még az a megrögzött agglégény, mint amikor még mint „A kisaszony férje”-t látuk szerepelni. Fűredi villájába váratlan vendége érkezik Gáthy Pál földbirtokos személyében. Gáthy elmeséli, hogy nemrégiben megismerkedett a vonaton egy leánnyal, akinek Dorozsmay neve alatt mutatkozott be. Sőt mi több, szintén az ő neve alatt el is vette feleségül. Az esküvő után Gáthy bevalotta a leánynak bűnét, aki azt követelte Gáthytól, hogy vigye el őt Dorozsmayhoz és bírja rá a barátját, hogy azonnal váljon el tőle. Dorozsmay „felesége” — Verebély Nelly — közben megérkezik és a képviselő úr beleegyezik a válásba azzal a kikötéssel, hogy egy héti

ékából
„Kis-
iss pár-
brahám
néhány
inden-
artjuk
t jazz-
ok új
ki a

István
képvi-
sem
agyar-
replése
s még
tt agg-
mikor
A kis-
t lát-
Fü-
vázat-
rkezik
öldbir-
vében.
hogy
megis-
vona-
nyal,
zsmay
tatto-
több,
neve
vette
sküvő
beval-
ynak
t kö-
nytól,
el öt
z és
útját,
áljon
smay
Vere-
köz-
c és a
bele
lásb-
ésse
méti

Gaál Franciska
Fővárosi Operettszínház — Az utolsó Verebely-lány (Harsányi felv.)

mint házastársaknak, kell szerepelniök a világ előtt.

Ez az idő éppen elég arra, hogy Dorozsmay halálosan beleszeressen Nellybe. Könyörögve kéri a leányt, ne váljon el tőle. Nelly azonban ragaszkodik a váláshoz, mert azt akarja, hogy Dorozsmay rendes körülmények között újra megkerje őt és újra meg esküdjenek. Végre is a kisasszony férje rábírja Nellyt arra, hogy az egyházi esküvőt — mert Gáthy az ő neve alatt csak polgári házasságot kötött — még aznap megtartsák. Már indulni is kellene az esküvőre, amikor kitudódik, hogy Nelly megszökött — Gáthyval.

Dorozsmay felkeresi Gáthyt szabolcsalmádi birtokán, ahol hosszabb bonyodalmak után végre mégis kiderül, hogy Nelly Gáthy sógornője, aki az egész történetet csak azért találta ki, hogy a megrögzött agglégényt végre házasságra kényszerítse.

A címszerepet Gaál Franciska játssza. A prózai részben aranyos és kedves, mint mindig, de Istenem, akár mennyire is igénytelenek a zeneszámok,

Kertész Dezső
Fővárosi Operett Színház — Az utolsó
Verebély-lány (Harsányi felv.)

Kabos Gyula
Fővárosi Operett Színház — Az utolsó
Verebély-lány (Harsányi felvétele)

egy kicsit azért mégis kell tudni énekelni. Partneréről, *Kertész Dezsőről* ugyanezt mondhatjuk. *Rubinyi Tibor* feltétlen nyeresége a színháznak. *Fejes Teri* újból bebizonyította, hogy a legjobb magyar szubrett. A gyermek-primadonnából naivává avanszált *Egert* Márta biztató reménység. *Szokolay Olly* és *Gaál Alice* játszottak még a nők közül kisebb szerepeket. *Kabos Gyula* és *Sarkadi Aladár* mulatságos figurái sok hálás tapsot arattak. Rajtuk kívül *Vendrey Ferenc* és *Radó Sándor* kabinetalakításai érdemelnek még megemlést.

Szaboles Ernő a tőle megszokott tökéletességgel rendezte a darabot. A táncokat *Roll Ferenc* tanította be. A díszleteket *Gara Zoltán* tervezte. *Ábrahám Pál*, a karmester, mindent elkövetett a zeneszerző érdekében.

A főpróba hangulatából ítélve az operettnek sikere lesz, mert *Gaál Franciska* mégis csak kedvenc, akit még énekelni is szívesen hallgat a közönség. Az előadás a kisebb hibáktól eltekintve elsőrangú.

Sarkai Aladár és Fejes Teri
Fővárosi Operettszínház — Az utolsó Vereb-lyány (Harsányi felv.)

albab

utolsó
le)

ni éne-
ezsőről
Tibor
x. Fe-
ogy a
ermek-
lt Eg-
Szo-
zottak
peket.
mulat-
attak.
Radó
nelnek

zokott
rabot.
ta be.
vezte.
ndent
en.
vé az
Gái
akit
gat a
nibák-

A PARNASSZUS TETEJÉN

XXXIV. Hevesi Sándor

Elárulhatom önöknek, hogy Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója állandó ellenségeskedésben és háborúskodásban él Hevesi Sándorral, az íróval. A Nemzeti Színház igazgatója nem engedí érvényesülni az író, aki pedig az új magyar romantika egyik legkitünőbb művelője. Hiszen a „Császár és komédiás” című színműve ennek az irányzatnak legsikerültebb terméke. Ő volt az, aki a legendáshírű Thália Színházat megalapította, ahonnan annyi kitűnő író és színész került ki. Ez volt Magyarországon eddig az egyetlen kísérleti színház, amelynek sikere volt. Végül pedig, de nem utolsó sorban ő volt az, aki megismertette a magyar közönséggel Bernard Shaw szatirikus írásait.

Hevesi Sándornak, a színgazgatónak viszont szintén igaza van. Szükség van rá a Nemzeti Színháznál. Hiszen neki köszönhető, hogy a néhány évvel ezelőtt még nagyon rosszul menő színház ma állandó táblás házaiból az Operaház deficitjét fedezi. Neki köszönhető egy egész sereg új, magyar író — köztük Zilahy Lajos felfedezése is. Mint rendező külföldi viszonylatban is elsőrangú. A dramaturgiának nagytudású és finom stílus-érzékű művelője. Kiváló esztétikai képzettségét főleg *Shakespeare* elemző tanulmányaiiban mutatta meg, amelyek mind önálló kutatásainak eredményei.

Ezek után persze nem csodálható, ha ez a két kiváló ember hadilábon áll egymással. Az egyiknek föltétlen hátra kell szorítani a másikat. Eddig a színgazgató győzött, de hogy meddig tudja még sakkban tartani az író, az a jövő titka.

Az alábbi beszélgetésünkben, amelyet Hevesi Sándorral, az íróval folytattunk, az tűnik ki, hogy újból az író fog győzedelmeskedni:

— Kétéves koromban apám, aki a

magyar nyelv és irodalom tanára volt s *Pelóji összes verseit könyv nélkül tudta:*

**Kezembenyomta a János vitézt,
amely engem elbűvölt, de döntő
befolyással nem volt reám.**

Nyolcéves koromban apám könyvtárából engedély nélkül kicsémpésztem *Kisfaludy* Károly vígjátékait. Ezek nem bűvöltek el, de annál döntőbb befolyással voltak reám. Színdarabot már többet láttam akkor — legfeltehetőlenebb volt a *Piros bugyelláris* Blahánéval, éppen 49 évvel ezelőtt — de

**Kisfaludy volt az első színdarab-
író, akit olvastam s akinek hatása
alatt feltettem magamban, hogy
színdarabokat fogok írni.**

Hogy tudok-e, az eszembe sem jutott. Nyolcéves korában az ember mindent bizonyosra vesz.

Aztán persze rengeteg színdarabot írtam — amíg 1891 tavaszán színházi kritikusa nem lettem a Magyar Szemlének. Attól kezdve aztán húsz éven át úgyszólván nem írtam színdarabot, mert rájöttem, hogy milyen komoly, nehéz és felelősséges dolog.

Első darabom, amely színpadra került. Az apja fia volt, 1912-ben a Magyar Színházban.

Összegezve a dolgokat: írtam eddig kilenc egész estét betöltő eredeti darabot, három egyfelvonásosat, két balettet, egy operaszöveget, regényből átdolgoztam hat egész estét betöltő darabot, négy egyfelvonásosat, fordítottam és átdolgoztam hetvennyolc színdarabot, rendeztem. 170 darabot operából és balettből tragédiáig és drámai költeményig, írtam három kötetrevaló esszét, fordítottam több mint ezer novellát, harminc regényt, írtam sok-sok cikket — angol és német újságokba is. —

DÉLBO

Nem v
sem, hnem a
retnek a
a kezdő
sze, felv
ha ír az
olvas, né
nagy győAmit
sohaLegalább
De legal
okvetlen
nál, szin
lehetetlen
óta most
szór dara
nyári p
kellett é
nom. A
darabom
szeretnék
dőt várniHevesi
befejezte
jút, mert
gednie h
vesinek,
gatonak.
van. — A
csengetés
menni a
szétnézni
ben, hog
rendben v
szidni a d
kást, mert
méterrel
a bútor, k
kolni a pri
nak, ho
kedve leg
nézni a jell
maszkját,
szerű-e.Az író m
térbe szor
tud a sor
olvasni, az
heti Heves
fenti nyil
ból, hogy r
sokáig. A
gató végké
engedi a
írónak.

Nem vagyok fáradt, sőt az az érzésem, hogy most kellene elkezdennem,

nem a színházat, az irodalmat. Szeretnék az íróasztalomhoz ülni s mint a kezdő tanuló: *írni és olvasni*. Persze, felváltva és nem egyszerre. Mert ha ír az ember, nem tud olvasni s ha olvas, nem tud írni. *Pedig mind a kettő nagy gyönyörűség: külön-külön.*

Amit meg szeretnék írni még: sohasem fogom megírhatni.

Legalább 30 esztendő kellene hozzá. De legalább egy részét, egy kis részét okvetlenül meg akarom írni. Színháznál, színházban, színház mellett ez lehetetlen. *Hat év óta most írtam először darabot — s a nyári pihenésemet kellett érte feláldoznom. A legközelebbi darabomig már nem szeretnék hat esztendőt várni...*

Hevesi Sándor író befejezte a intervjút, mert át kell engednie helyét Hevesinek, a színigazgatónak. *Premiér van. — A harmadik csengetésre le kell menni a színpadra, szétnézni az öltözőkben, hogy minden rendben van-e. Megszidni a díszletmunkást, mert két centiméterrel arrább áll a bútor, kezét csókolni a primadonnának, hogy jobb kedve legyen. Megnézni a jellemzés színes maszkiát, hogy stilszerű-e.*

Az író megint háttérbe szorul, de aki tud a sorok között olvasni, az megérezheti Hevesi Sándor fenti nyilatkozatából, hogy már nem sokáig. A színigazgató végképpen átengedi a teret az írónak. (Sz. Ö.)

Modern filozófia

— Tudjátok, milyen a jó házasság? — adja fel a kérdést Sarkadi Aladár, a Fővárosi Operettszínház társalgójában.

— Fogalmunk sincs — szól a felelet kórusban.

— *Édes, de könnyen oldható.*

Tantiém

Két újságíró beszélget a „Bércaszárnya” egyik előadásán.

— Vajjon ez a Faragó keres-e majd annyi tantiémet, hogy egy bércaszárnyát vegyen — töpreng az egyik.

— Azt nem hiszem — feleli a másik, — *de egy emeletráépítést egész biztosan.*

Hevesi Sándor

Dérynéné ifjasszony

Thureczky táblabíró éppen vendégül látja Szepessy Theodor grófot, mikor vándorszínészek csapata toppan be a kúriába. A táblabíró ki akarja utasítani az éhes csapatot, de a gróf felfedezi közöttük a primadonnát, Dérynét, akit egyszer látott színpadon s azóta nem tudja elfelejteni. A gróf közbelépésére a vándorszínészek Thureczky kúriájának szívesen

látott vendégeivé válnak, a gróf pedig szerződést köt az egész truppal, hogy Kassán játszanak. A szerződést természetesen csakis Déryné kedvéért kötötte, akivel barátságot fogadnak egymásnak.

A második felvonás Kassán, Déryné lakásában játszódik. A Déryné és a gróf közötti barátságából bizony mélységes szerelem vált, melyet csak időnként homályosítanak el a grófról terjesztett pletykák. Dérynét is kikezdte a hír, de Déryné semmit se bán a szerelméért. Különben is teljes elégtellett kap minden pletykálkodóval szemben, mert a grófné és kisfia személyesen jönnek el látogatására. A nagy meglátszatelésnek azonban komoly oka van: a grófné megkéri a színésznőt, hogy életének egyetlen boldogságát, a férjét ne vegye el tőle. Dérynét mélyen megrendíti az anya és a feleség kérése és elfogadja volt színgazgatójának ajánlatát, aki új színtársulatot alakít, mellyel Erdélyt akarja bejárni és primadonnájául Dérynét hívja. Déryné pakkol és vele tart az egész színésztrupp is.

A harmadik felvonás Kolozsvár közelében egy erdőben játszódik le. Az utazó komédiásoknak utána jön a gróf, aki Dérynét keresi. Hirtelen haramiák támadják meg a lársu-

Kíss Irén és Pethes Sándor
Nemzeti Színház — Dérynéné ifjasszony (Harsányi felv.)

lotot,
ellenláb
Külényi
lozsvár
ők mag
jába.
akit f
Déryné
nak, h
helye, e
a madá
élsényve
Főjő s
a gróf é
sok csap
vár jele

Éz az
renc
átjavitó
ifjasszo
ezt a tő
talan v
haló ep
A dara
ságánát
fogva e
zonyára
fog arat
az új
felvonás
a többi
mennyhi
tami o
akarja
dent
azonbar
felvonás
amelyet
feledhet
Az egé
ő a tel
hangja
lata lő
reczky é
repében
Béla és
Júliakn
fiuk: t
igen j
Attila
kus a gr
és nag
Cs. Acz
grófné
leneléber
Gyula,
dor, Kis
Gyula,
roly, Róz
mán, V

talot, akikről azonban kivil, hogy az ellenlábás színidirektor csapatai, akik Kilenyiéket el akarták ijeszteni Kolozsvár határából. Lelepleztetésük után ők maguk is beállnak Kilenyi truppjába. A gróf találkozik Dérynével, akil felelősségre von szokése miatt. Déryné azonban megmagyarázza a grófnak, hogy neki családja mellett van a helye, egy színész nő pedig olyan, mint a madár: nem lehet bebörtönözni, mert elcsenyved. Mindig messzebb kell szállnia. Hűvös szívet vesznek egymástól búcsút a gróf és a színész nő és a vándorkomédiások csapata lassan továbbvonul Kolozsvár felé.

Ez az egész rövid meseje Herceg Ferenc felújított és átjavított „Déryné ifjasszony”-ának, de ezt a történetét számtalan víg és megható epizód tarkítja. A darab hangulatságánál és műlőjénél fogva ezáltal is bizonyára nagy sikert fog aratni. Kár, hogy az új harmadik felvonás egészen elüt a többitől: a cselekményhiányt itt valami operettszerűség akarja pótolni. Minden megbocsáttat azonban a harmadik felvonás Chloé-verse, amelyet Bajor Gizi feledhetetlenül ad elő. Az egész darabnak ő a lelke: minden hangja és mozdulata lökéletes. Thureczky és felesége szerepében Mihályffy Béla és D. Ligeti Juliska, mint gyámfiuk: Uray Tivadar igen jók. Petheő Attila is szimpatikus a gróf szerepében és nagyon finom Cs. Aczél Ilona a grófné egyetlen jelenetében. Csontos Gyula, Petheő Sándor, Kiss Irén, Fehér Gyula, Sugár Károly, Rózsahegy Kálmán, Vaszarj Piri

és Somogyi Erzsi elsőrangút nyújtanak a többi szerepekben. A rendezés a harmadik felvonással bizony nem tudott mit kezdeni, de a darab többi részében kifünő. Az első felvonásban néhány egészen finom rendezői ötlet van.

Nincs ma senki, aki Herceg Ferencnél jobban tudná érzékeltetni a magyar történelmi időkét. A lökéletes korfestésen kívül maga a téma: a magyar színészet ültörőinek sorsa is olyan vonzó, hogy az új Déryné sikere biztosítottnak látszik.

A darab egyébként azt bizonyítja, hogy a sztár-rendszer nem új találmány. Déryné volt az első nagy magyar sztár: Kilenyi és Luby az első korrupt igazgatók.

Nincs semmi új a nap alatt...

Cs. Aczél Ilona

Nemzeti Színház — Déryné ifjasszony (Harsányi felv.)

A beszélő balett

Még a múlt szezonban elhatározta az Operaház, hogy a balettszemélyzet foglalkoztatása miatt, de mert a publikum nagyon szereti ezt a műfajt — sűrűbben tart balett-előadásokat. Az idei szezon során felelevenítik az elmúlt szezonban előadott baletteket, így : „A diótörőt” is, „Az ezüst kulcs” már szerepelt az Operaház idei műsorán, készülnek egy új balettre is, amelynek *A háromszögletű kalap* a címe és a napokban két eredeti magyar balettújdonság szöveggel és partitúrája futott be az Operaház igazgatói irodájába, *Radnai* Miklós igazgató kezébe.

Operaházunkban ugyanis nagy súlyt helyeznek eredeti magyar premiérekre, a magyar tehetség istápolására s *Radnai* szinte ösztönzi a magyar muzikusokat, írókat, hogy kézírással keressék fel őt. Elképzelhető, hogy milyen nagy volt az öröm, amikor a két balett bevonult az *Andrássy úti palota* igazgatói irodájába.

Mindenki azt várta most, hogy a két balett szerzői között megindul a küzdelem : melyik kerüljön előbb a publikum elé ? És hiába csodálkoztak azok, akik adáz harcot vártak : a küzdelemből nem lett semmi. Nem pedig abból az egyszerű okból, mert a két darabnak nem négy, mint gondolták, hanem három szerzője van.

Hogy lehet ez ?

Igy :

A két balettnak zeneszerzői : *Gajáry* István és *Rieger* Alfréd. És a két balettnak egy szövegírója van : *Ferenczi* Frigyes.

Mind a két komponista új muzsikája elkészítése után az Operaház annyira szeretett rendezőjéhez, *Ferenczi*hez fordult szöveggel és így történt meg, hogy az Operaház soraiban következő két újdonságának egy szerzője van.

Beszéltünk *Ferenczi*vel és ő mondta el mosolyogva a két mű történetét és szövegét.

— *A csipke története*. Ez a címe az egyik balettnak, amelynek zenéjét *Rieger* barátom, Operaházunk volt kiváló karmestere komponált. — Me-

séje ? Kissé kompikált és így csak hozzávetőlegesen tudom elmondani.

A hajósok hosszú útról érkeznek meg, hosszú tengeri útról és mindegyik egy-egy kedves ajándékkal lepi meg kedvesét. Csak az egyik halász érkezett meg üres kézzel. Nem hozott egyebet egy kis korállkőnél, amelynek finom mintáját mindenki megbámulja. És ezt mondja : *ezt utánozzátok !* És a lányok neki is ülnek és megszületik a csipke. Terjed a csipke. Mindenki szereti, mindenki kedveli, amikor valaki megteremti a műcsipkét, amelyik megtévesztésig hasonlít az eredetire. Egy estély alkalmából felvonul mindkét csipke és bizony az igazi csipkének adják a győzelem koszorúját.

Őfelsége kalandja, a másik balett címe. Ennek a zenéjét *Gajáry* írta. A meséje rendkívül kedves — nem azért mondom, mert én írtam — : egy balett főpróbáján játszódik. Már minden előkészületet megtettek, mindenki a helyén van, amikor kiderül, hogy az első táncos nem jött el. A fiatal festő, aki élet-halálra udvarol a ballerínának, hajlandó eltáncolni a szerepet. Meg is próbálják, nagy-szerűen meg. A próba után a ballerina és a festő egy színpalán mögött enyvelegnek, amikor a színház habituéi keresni kezdik az ünnepezt művésznőt. Az államtitkár, a tábornok, az ezredes, a miniszteri tanácsos, amikor megpillantják a festőt ; feszes vigyázz-állásba vágják magukat és a fiatalember egy szavára gyorsan eltűnnek.

Este az előadásra megérkezik a balett-táncos is, elkezdődik az előadás s a ballerina megdöbbenve ismeri fel az udvari páholy fenségében szerelmét, a festőt. Az a belépő után csokrot hajít a színpadra s a fiatal táncosnő boldogan csókolja meg a csokron függő — jeggyűrűt.

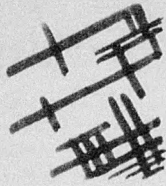
Egy újítást be hoztam mindkét balettomba.

A szereplők beszélnek.

Egy-egy jelenetben, hogy elkerüljem a káros gesztusmagyarázatokat, beszéltem a szereplőket.

Ime, indul két magyar újdonság.

Az üzlet üzlet

Huszonöt év előtt játszották nálunk először *Mirbeau* háromfelvonásos színművét, amely magyar fordításban *Az üzlet üzlet* címet kapta. A Nemzeti Színház igazgatósága most jónak látta műsorára venni a darabot s egy eredeti bemutató helyett ezzel a reprízzel szolgált a Kamaraszínház publikumának.

„Az üzlet üzlet” Párizsban a *Comédie Française*-ban került színre, tavaly még Bécsben a Burgtheaterben is reprízre került s mivel ott a felújítás sikerrel járt, nálunk is érdemesnek találták feleleveníteni. *Ez a darab tulajdonképpen nem egyéb, mint egy óriási szerep. Egy nagy jellemrajz. Lechat (Gál) rideg üzletember. Illetve több ennél. Tetőtől talpig üzletember.*

Nála az üzlet minden. Ő nem is ismer mást az életben, csak üzletet. S mivel nála minden üzlet, a családját is az ő rideg üzleti törvényei alá akarja kényszeríteni. Ez persze nem sikerül neki. Leányát úgy akarja férjhez adni, hogy az jó partit csináljon, szóval, üzletszerűen, leánya azonban dacosan odavágja neki, hogy *„neki már szeretője van.* Fiával még kevésbé boldogul, a fiú nem lesz üzletemberré, hanem léha piperkőc, akinek csak a szórakozás mindene...

A Nemzeti Színház elsősorban *Gál Gyulára* gondolt, amikor a darabot elővette. Gál huszonöt év előtt játszotta az üzletember nagy tehetségét

igénylő szerepét. Gál játéka most is élvezetessé tette a reprízt, de hangsúlyozzuk, csakis az lehet elfogadható, ha az egyik ok egy ilyen régi s már színpadi felépítésében bizony egy *kissé elavult* színmű felújítására, ha alkalmat ad a színház egy olyan kiváló tagjának, mint Gál Gyula egy nagyszabású alakításra. *Helvey Laura* szerepét ma *Vizvári Mariska*, P. *Márkus Emília* szerepét pedig *Tasnády Ilona* játszotta. Mindketten kitűnőek voltak.

A darabot *Siklóssy Pál* rendezte nagy gondossággal. *Külön érdekességet ad a darabnak, hogy Molnár Ferenc fordította* s így tehát a Kamaraszínház is akaratlanul bekapcsolódik — legalább ilyenformán — a Molnár-jubileumba.

Gál Gyula

Kamaraszínház — Az üzlet üzlet (Harsányi felv.)

TAXISOFŐR LESZ EGY PRIMADONNÁBÓL

atkozott

budapesti
a kala-
m színé-
dolgoz-
Hegedüs
tűz és
ig néha
z, hogy
l-nappal
radt el.
es mun-
tiltották
tt nyir-
rség ré-
eghúzza
nűve.
m!

Billér Margitról, kérem szépen, biz-
tosan kevesebbet hallottak, mint ki-
lünő operettprimadonnáinkról, Billér
Irénről. Pedig Biller Margit az Irén
testvére. És szintén színésznő. Igaz,
hogy jelenleg csak címleges. Azaz
nem aktív. Hát persze, hogy azért:
nincs szerződése.

Billér Margit Irénnel ellentétben,
nem a könnyű műfajnak hódol. A
kassai Magyar Színházban 1922-ig a
legnépszerűbb drámai szerepeket játszotta;
„Trylbit“, a „Hamlet“-ben Opheliát,
„Armány és szerelem“, „Vadkacsa“ stb.
Aztán Pestre jött. Eleinte egész kicsi
gázsiért az egyik pesti színházhoz
szerződött. De aztán a nagy szerepek-
hez, szép fizetéshez szokott színésznő
meguntta az egymondatos szerepléseket,
az éhbért és abbahagyta a dolgot.
Minek?

De aztán jól jött volna ez is. Csak-
hogy már nem kínálkozott.

Ez Biller Margit rövid története.
Hogy most miből él? Ne haragud-
jon, művésznő, hogy kérése ellenére
megírom ezt, nagyon banális módon,
mint a nép egyszerű gyermekei. Van-
nak bizonyos állami kölcsönintézetek...

Hát igen. Ebben igazán nincs semmi
szegény.

Az egyik Haller uccai városi ház-
ban lakik Biller Margit, szerény két-
szobás lakásban.

— Igen — mondja nagynehezen.
— Igaz.

Taxiengedélyért folyamodtam.

Elhallgat.

— Miért? Hogy jött erre a gon-
dolatra?

— Furcsa, ugye — válaszol kis
szünet után, — de ez utolsó próbálko-
zásom és reményem.

— Miért — folytatja, — mi van
ebben olyan bámulatraméltó? Mert
drámai színésznő voltam? És miért
ne kapnám meg az engedélyt? Hát
az csak nem olyan nagy bűn, hogy
évekig terjesztettem a magyar kul-
túrát Csehszlovákiában. Hogy 10
évig színésznő voltam?

Nem, tovább nem tudtam folytatni
ezt az életet. Szerződést nem kapok

— csak kell valami kenyérkereset után
nézni? Igen,

ne gondolják, hogy különködés-
ből, reklámból vagy ilyesmi miatt
kérvenyeztem az engedélyt?

Nem. Nekem ez kényerem lenne.

— És hogy gondolja, ha megkapná
az engedélyt? Taxiengedélyhez autó
is kell. Meg sofőr! Erdemes?

— Az autó az meglenne. És én

saját magam szeretnék a sofőr lenni.

Mert ha még arra is pénzt adok, akkor
valóban nem marad nekem semmi.
Jól tudok vezetni, értem a motor
kezetét. Csak megengedjék! Mit gon-
dol, megengedik?

— Ezt, komolyan, nem tudom, de
biztosítom, hogyha erre engedélyt kap,
magának jog a legjobban menni az összes
taxisok közül. Soha nem lesz „szabad“.

(Hát persze. Hogy miért állítom ezt
ilyen holtbiztosra? Biller Margit
ugyanis szakasztott Biller Irén. Nahát.
Meg aztán drámai színésznőből taxisofőr.
Nem a legutolsó.)
Ószi László.

Biller Margit

Karlheinz Martin külföldi nyilatkozata

A „Danton halála” emlékezetes betiltásának reggelén Karlheinz Martin, a rendező, repülőgépre ült és elhagyta a magyar fővárost. Két óra múlva Bécsbe érkezett, ahol már várták az újságírók. Megintervjúvolták őt, a betiltásról. A budapesti közönséget bizonyára érdekelni fogja, hogyan nyilatkozott Karlheinz Martin a „Danton”-ról, a betiltásról és az előadásról — külföldön.

A bécsi és berlini lapokban ezeket mondja a rendező:

— Mit jelent a Büchner-dráma betiltása? Azt hiszem nincs szükség arra, hogy egy kultúremléket felvilágosítsak a betiltás oktalanságáról. Nem tudtam nézni, hogy hetekig tartó munkámat megcsönkítsák, inkább a leggyorsabban el- távoztam.

Reflektorokat és rendezési szempontokat is kifogásolt a cenzúra.

Megnyirbálták a darabot. *Azt a darabot, amelyben Büchner a francia forradalmat gúnyolja ki.* Ezt semmivel sem lehet menteni. Ez a betiltás, illetve megnyirbálás roppant kellemetlen színben tünteti fel a magyar színházi világot. Igaz, aki ennek alápján látja a budapesti színházakat, *teved.*

A magyar művészek nem gondolkodnak így!

Budapest tele van komoly emberekkel, akikre bárki büszke lehetne. Olyan segítőtársaim voltak a „Danton”-nál, hogy bármelyik németországi színpadon megállnák a helyüket.

Karlheinz Martin így nyilatkozott a színészekről:

— A „Danton halála” budapesti előadói előtt meg kell említeni a kalapot. *Még talán sohasem láttam színészeket, akik olyan rajongással dolgoztak volna, mint Herr Kiss, Herr Hegedüs és a többiek.* Csupa elevenség, tűz és tobzódás volt minden, pedig néha nagyon is közel álltunk ahhoz, hogy elveszítsük a fejünket. Éjjel-nappal próbáltunk és senki sem fáradt el. *Ezt a munkát, ezt az eredményes munkát tették tönkre azokkal, hogy betiltották a premiért; a bemutató helyett nyirbáló előadást tartottak a rendőrség részére és az igazi premiéren meghúzva került színre Büchner remekműve.*

Ehhez nincs hozzátennivalóm!

Hilde Eskenasy

német drámai színésznő (Foto D'Orá-Benda)

TAXISOFFŐR LESZ EGY PRIMADONNÁBÓL

Biller Margitról, kérem szépen, biztosan kevesebbet hallottak, mint kiünő operettprimadonnáinkról, Biller Irénről. Pedig Biller Margit az Irén testvére. És szintén színésznő. Igaz, hogy jelenleg csak címleges. Azaz nem aktív. Hát persze, hogy azért: *nincs szerződése.*

Biller Margit Irénnel ellentétben, nem a könnyű műfajnak hódol. A kassai Magyar Színházban 1922-ig a *legnéhezzebb drámai szerepeket játszotta*; „Trýlbit“, a „Hamlet“-ben Opheliát, „Armány és szerelem“, „Vadkaeca“ stb. Aztán Pestre jött. Eleinte egész kicsi gázsíért az egyik pesti színházhoz szerződött. De aztán a nagy szerepekhez, szép fizetéshez szokott művésznő *megunta az egymondatos szerepléseket, az éhbért és abbahagyta a dolgot.* Minek?

De aztán jól jött volna ez is. Csak-hogy már nem kínálkozott.

Ez Biller Margit rövid története. Hogy most miből él? Ne haragudjon, művésznő, hogy kérése ellenére megírom ezt, nagyon banális módon, mint a nép egyszerű gyermekei. Van-nak bizonyos *állami kölesönintézetek...*

Hát igen. Ebben igazán nincs semmi szégyen.

Az egyik Haller uccai városi házban lakik Biller Margit, szerény két-szobás lakásban.

— Igen — mondja nagynehezen. — Igaz.

Taxiengedélyért folyamodtam.

Elhallgat.

— Miért? Hogy jött erre a gondolatra?

— Furcsa, ugye — válaszol kis szünet után, — *de ez utolsó próbálkozásom és reményem.*

— Miért — folytatja, — mi van ebben olyan bámulatraméltó? Mert drámai színésznő voltam? És miért ne kapnám meg az engedélyt? Hát az csak nem olyan nagy bűn, hogy évekig terjesztetem a magyar kultúrát Cechoslovenskóban. Hogy 10 évig színésznő voltam?

Nem, tovább nem tudtam folytatni ezt az életet. Szerződést nem kapok

— *csak kell valami kenyérkereset után nézni?* Igen,

ne gondolják, hogy különekedésből, reklámból vagy ilyesmi miatt kérvényeztem az engedélyt?

Nem. Nekem ez *kenyerem* lenne.

— És hogy gondolja, ha megkapná az engedélyt? Taxiengedélyhez autó is kell. Meg sofőr! *Érdemes?*

— Az autó az meg lenne. És én

saját magam szeretnék a sofőr lenni.

Mert ha még arra is pénzt adok, akkor valóban nem marad nekem semmi. Jól tudok vezetni, értem a motor szerkezetét. Csak *megengedjék!* Mit gondol, megengedik?

— Ezt, komolyan, nem tudom, de biztosítom, hogyha erre engedélyt kap, *magának jog a legjobban menni az összes taxisok közül. Soha nem lesz „szabad“.*

(Hát persze. Hogy miért állítom ezt ilyen holtbiztosra? Biller Margit ugyanis szakasztott Biller Irén. Nahát. Meg aztán *drámai színésznőből taxisofőr. Nem a legutolsó.*) *Ószi László.*

Biller Margit

PESTEN IS LESZNEK VETITETT DÍSZLETEK

IRTA DALNOKY VIKTOR

A modern színházak életében állandóan nagy szerepet játszik a díszlet problémája. Hatalmas színháztechnikai nehézségekkel kell az új díszletkonstruktőröknek megküzdeni ma, ha a színműírás nem is annyira, de a színháztechnika feltétlenül forradalmi átalakulásokat megkeresztül. A mai színházrendezők mindinkább a filmszerű megoldás felé gravitálnak, mint ahogy ezt a forgószínház bizonyítja.

A vetített díszletekkel hosszú esztendő óta kísérleteznek a külföldön és kísérleteztek nálunk is. Ezek a kísérletek azonban mindezekig komoly és konkrét eredményekre nem vezettek, mert nem tudták leküzdeni a vetítésnek azokat a technikai nehézségeit, amelyeket a közönség is észrevett. Az eddigi vetítési technikáknak ugyanis az volt a főhibája, hogy nemcsak arra a falra történt a vetítés, ahová az irányított volt, hanem természetesen megvilágította magát a színész is, akinek figurája árnyékot vetett és ez az árnyék felrajzolódtott a díszletfalra. Ily módon azután a színháztechnikusok kénytelenek voltak elvetni a vetített díszletek kérdését és az hosszú időre csak laboratóriumi kísérleti anyag maradt.

Most azután forradalmi változást jelent a díszletvetítés lehetőségeinek történetében egy osztrák mérnöknek: *Oberingenieur Plahnernek tervei és konstrukciói*, amelyek kiküszöbölve az összes eddigi nehézségeket, száz százalékosan megoldják a díszletvetítés kérdését és lehetővé teszik azt, hogy a legrovidebb időn belül játszói könnyedséggel varázsolhassunk másodpercek alatt tetszés szerinti díszleteket a színházra.

A *Plahner* konstruálta díszletveti-

téssel *Bécsben és Berlinben* már hosszú idők óta folynak előadások. Én magam is igen sok ilyen vetített díszletes előadást láttam, legutóbb például a „*Peer Gynt*”-öt. *Plahner* technikájának az az újszerűsége és csodálatos volta, hogy a színész akár egy félméterre is megközelítheti a díszleteket, árnyéka azon egyáltalán nem látszik. *Plahner*

ugyanis olyan módon vetíti prizmák és tükrök segítségével a fényt a díszletfalra, hogy nem világít rá a díszlet előtt ágáló, játszó vagy éneklő színészre.

Én a budapesti Városi Színház megbízásából, mint a színház főrendezője, hosszú tárgyalásokat folytattam *Plahner* főmérnökkel, akinek találmányát szeretnénk Budapesten is bemutatni. *Plahner*nek egészen szokatlan dolgai vannak, így például tökéle-

tes illúziót keltően tud akár ezer repülő madarat is a színházra varázsolni, megvan oldva találmánya segítségével a színházi tűz kérdése is és még ehhez hasonló ezer más. A *Plahner* tervezte vetített díszleteket mi Budapesten legelőször *Weber* „*Bűvös vadász*”-ának barlangjelenetében szeretnénk bemutatni, hogy az opera e jelenetében eddigi rendezési nehézségeit ilyen módon megoldhassuk. Sikertült is *Plahner* főmérnökkel megállapodásra jutni és most várom értesítéseit és kalkulációit, amelyeknek közel jövőben vár megérkezése után majd közelebbre tudom már meghatározni annak az operaelőadásnak időpontját, amikor már mi is vetített díszletekkel fogunk dolgozni. Ha az első bemutató sikerül, akkor sorra fognak következni azok a darabok, amelyeket rendezési nehézségek miatt mellőztünk eddig.

Dalnoky Viktor dr.

A hang
veszett
papot és
nál nag
feranszi
Na mos
alkatom.
▼▼▼▼
Ha
bené
sokezer
ben m
P áris i
szik és e
ruhákat
c lőan ez
akelőbb
kötöttür
modellt
stb. fog
folyamna
Félaró
vatot eg
tisztá
megisme
aport, m
fillér hel
Kérjen
nyen é
ivatal:

A hangverseny műsorát én konferáltam be

beszelt Boros Gézával, otthagytam csapatpapot és visszautazott Pestre. A társulattal nagy volt a konsternáció, mert konferanszié nélkül nem mehettek tovább. Na most kérlek szépen Laci, itt van az alkalom, mondtam magamban és nagy

Ha Ön indiszkréten benéz a kulcslyukon,

sokezer nőt fog szorgalmas munka közben meglepni. Mindegyik előtt a Párisi Divat szabásmintája fekszik és ez után készítik a legelegánsabb ruhákat. Ötezer szabónő veszi állandóan ezt a lapot. Párizsnak a legelőkelőbb modellrajzolóival szerződést kötöttünk. Hatszáz csodaszép párizsi modellt és szébbnél szebb kézimunkát stb. foglal magában egy negyedévfolyamnak a tartalma.

Féláron küldjük Önnek a Párisi Divatot egy héttel a megjelenés után (tisztá visszamaradt lapokat), hogy megismerje ezt a rendkívül érdekes lapot, még pedig ¼ évre 4 pengő 40 fillér helyett 2 pengő 20 fillérért.

Kérjen egy mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küldünk. Kiadóirodánk: Budapest, VII, Dohány u. 12.

hajlongások közben beállítottam Boros Gézához, akinek felajánlottam szolgálataimat. Boros Géza boldogan szerződött leletelt és így én konferáltam végig az egész turnéjukat.

A társulattal visszajöttem Budapestre, ahol Rózsahegyi Kálmán ajánlatára Ferenczi Károly szerződöttem le kabaréjához. A többi már ment magától.

Amikor a múlt évben kimentem Berlinbe, mindenkítől azt hallottam, hogy van Berlinben egy kabaré, ahol esuda jól konferál valaki. Na mondom, ezt megnézzük. Beültem a nézőlérre, végighallgattam az igen tisztelt konferáló urat és majd megütött a guta. Ugyanis szörül-szóra a saját pesti konferanszomat hallottam. Rövidesen kiderült, hogy a német „mester” minden konferanszomat legyorsíratla és elküldette magának Berlinbe. Beesületszavamra bűbajos.

Az elmúlt szezonban három revüm került színre külföldön, egy Bécsben, egy Drezdában és egy Berlinben. Ugyancsak Berlinben lesz a jövő hónapban háromfelvonásos vígjátékom bemutatója. Két háromfelvonásos operettel fejeztem be, amelynek a zenéjét a most fellüni Tamási Pál szerezte. Ezek közül az egyik még e szezonban fog Pesten színpadra kerülni. Hát kérem így lett belőlem Cserebogár...

Majd megütötte a guta

Mi van Titkos Ilonával?

Mindenkinek feltűnt, hogy a szezon második hónapjának közepén a publikum még nem látta a megszokott színpadon Titkos Ilonát és hogy a kitűnő művész — minthogy ez most már köztudomású — nem is a Magyar Színház színpadán, hanem a Vígszínházban — a Testőrben — fog először színpadra lépni.

Megindultak a találgatások, kombinációk Titkos Ilona körül, színházban és társaságban, ujságokban és a

Titkos Ilona

kulisszák mögött a legfantasztikusabb lehetőségeket latolgatták és eregették útnak, sőt egy sereg ellenőrizhetetlen és bizonyos szempontból valószínűtlenül hangzó hír is keringett szájról-szájra.

Ezeket a pletykákat és találgatásokat, ezeket a kifürkészhetetlen forrásokból származó híreket kötöttük egy füzérbe s vittük el Titkos Ilonához s megkértük őt, hogy válaszoljon ezekre.

— Mindenekelőtt — kérdeztük — tudja-e, hogy mennyi minden beszélnek, pletykálnak az emberek...

— Tudom — felelte Titkos Ilona — sőt örülök is neki bizonyos mértékben, még ha nem is egyebek ezek a „pletykák”, mint üres kitalálások. Amíg az emberről beszélnek, az azt jelenti, hogy nem felejtették el.

— Azt mondják, hogy összeveszett a Magyar Színházzal.

— Esem ágában sem volt. De minek? Ebben a színházban arattam legnagyobb sikereimet. A Magyar Színháznak ma is tagja vagyok.

— Állítólag azért haragudott volna, mert valakit oda szerződlettek?

— Eppen ez az, amit a legerélyesebben megcáflok. Hogy én ezért haragudnék? Ellenkezőleg. Nem is jó, ha egy színház csak egy színésznőt játszat. Ez megbosszulhatja magát. A színháznál, a színésznőnél is. A színésznőnek rettenetes nagy strapa minden darabban játszani. Nem is

lehet bírni. Meg aztán — valljuk meg — meg is unja azt a közönség, akít folyton-folyton lát. Igazán fölösleges minden darabban játszani.

— A Vígszínház?!

— A Vígszínházhoz 125 estére szerződtem. Ugyancsak 125 estére szerződtem a Magyarhoz is. Azt hiszem éppen elég, ha egy színésznőnek két-százötven estén van alkalma egy szezonban játszani, pláne két olyan előkelő színház színpadán, mint a Vig és a Magyar Színházi. Azonkívül azt hiszem az is csak nagy művészi nyereség a számomra, hogy miután több évig egy színházban játszottam, most egy másik színházban, egy egészen más műlőben, bizonyos szempontból más publikum előtt is játszhatom.

— Mi igaz abból, hogy operettszínésznő akar lenni?

— Semmi. Legföljebb annyi, hogy ha operettet fog játszani a Vig vagy a Magyar, akkor én minden valószínűség szerint vagy itt vagy ott játszani fogok operettben.

— Elkedvenneledett a színházról egy küssé?

— Sőt, sokkal fokozottabb ambícióval dolgozom, mint máskor.

— De a tavalyi szezon...

— Hát igen, nem sikerült úgy, mint máskor, de ez semmit sem jelent. Nem lehet minden szezon egyformán jó egy színésznőre nézve és nem lehet az ember minden szerepében kifogástalan.

— Igaz, hogy filmszínésznő lesz?!

— Na végre valami, amiben van valami igazság és pedig az, hogy — most nagyon csodálkozni fognak —

filmszínésznő szeretnék lenni.

Egyetlen álmom, vágyam a film.

— Itt vagy külföldön?

— Mindegy, ahol megvan az esély rá. Tavasszal megpróbálkozom s ha sikerül, akkor bizony legalább egyelőre búcsút mondok a színpadnak.

— De amikor a színpadon már olyan szép sikerei voltak.

— Mindegy. Most mégis ez a legnagyobb vágyam... (b. j.)

GÖRL

IRTA
KOSA
LAJOS

— Henni te, óh jaj! csak kis kerék
A gépezetben: ennyi vagy.
Ügyes kerék, jó kis kerék,
De kis kerék és mégse nagy.

Még senkít sem vakítasz el,
De te szédülsz a fény között
És pörén jobban fuldokolsz,
Mint ki nyakig felöltözött.

— De mit se bántson ez, szívem,
Mert te, a kis kóristalány
A fő-főszerepet viszed
Az én életem színpadán.

Amikor a komikus

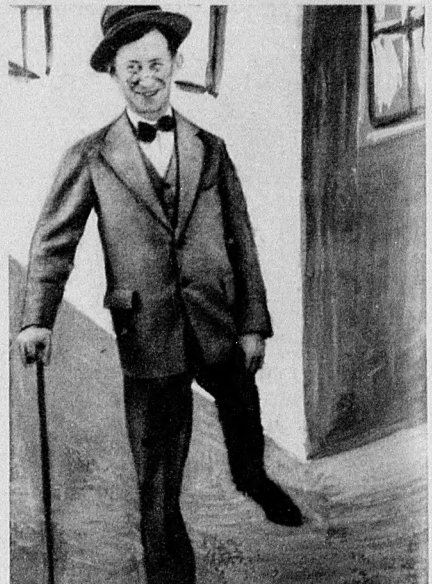
Elmegyek! De hátha keres valaki?

Kitrom az ajtóra, nehogy hiába csöngessenek

Igy! Most mehetek

- Ragyogó, nekem mindenre van gondom

szórakozóif

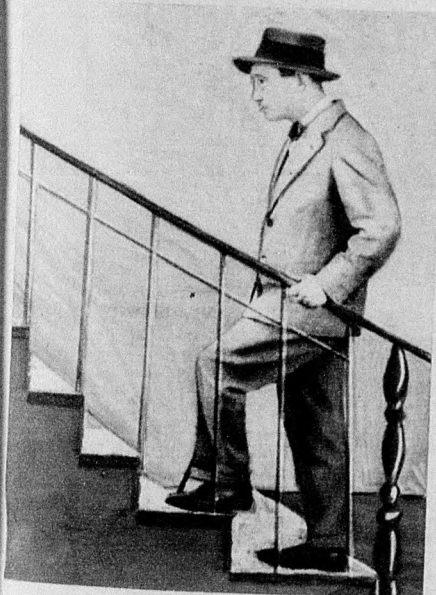
Eljätssza: Peti Sandor
(L'Art foto)

Hopp! Otthon felejtetem a zsebkendőmet

Hazaugrom érte

Most mászhatom a nehéz lépcsőket

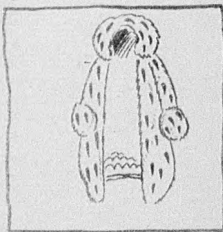

Ejnye! nem vagyok otthon...

Hallja Smaga Skót...

Amint saját magán is érezheti, közeleg a tél minden gyöngörűségével együtt. Így például elsősorban a bundavásárlással, ami nem kis bonyodalmat okozott egyik ismert pesti bankár családjában.

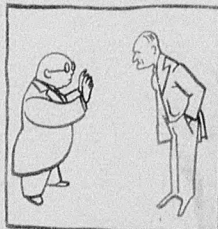
A soványnak igazán nem mondható bankár lelkes műpártoló és mint ilyen, úgy látszik, céltűzte ki maga elé, hogy az egyik drámai primadonnánkat a legmeszebbmenő módon lámogassa. A legutóbbi ilyen jó

cselekedete többek között egy hermelinbunda megvásárlása volt, amelyet a művész nő sajátkezűen választott ki a legelőkelőbb pesti szücsnél.

Az előzékeny kereskedő tévedésből a fantasztikus összeget érő bundát nem a primadonnának, hanem a bankár feleségének küldte el.

A bankárné önagysága, aki az utóbbi időben elszokott férje előzékenységétől, meghatva köszönte meg a vagyoni erő ajándékot. Férjuram ámult-bámult és ijedtében úgy megkukult, hogy akár magával is felvehette volna a versenyt. De végre is mit tehetett egyebet, belenyugodott a változhatatlanba és másnap vásárolt egy új bundát a primadonna számára. Utóvégre a feleségének is vannak még jogai. Nem igaz?

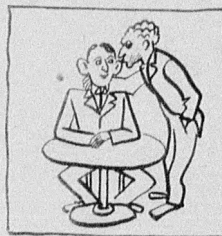
Annál kevésbé van joga az ismert délutáni lap színházrovatvezetőjének ahhoz, amit az egyik magyar darab premiérjével kapcsolatban elkövetett. Azt hiszem, magának is feltűnt, hogy a „Bérkaszánya” bemuta-

tójáról valamennyi lap írt kritikát, egyellenegy délutáni lap kivételével. Ennek pedig az a magyarázata, hogy

a színházrovatvezető úr kijelentette a színház igazgatóságánál, hogy lapjában csak akkor jelenik meg kritika a darabról, ha a színház az elmúlt szezonban feladott kommunikék árait megfizeti.

A színházrovatvezető úr ugyanis minden feladott kommunikéből per centet kap. Az igazgató hivatkozott arra, hogy az elmúlt rossz szezon miatt az összes pesti lapoknak adós maradt a kommunikék árával és ugyancsak az összes napilapok belátták nehéz helyzetét és elengedték a tartozását. A kritikus úr azonban hajthatatlan maradt és amint láthatta, most az egyszer tényleg bevállotta a szavát.

Sebestyén Géza is belátta, hogy aki haragszik, annak soha sincs igaza.

Emlékszik még arra, hogy Király Ernő haraggal vált meg a Városi Színháztól. Akkor mind a ketten nyilatkoztak jobbra-balra, hogy látni

sem akarják többé egymást. Most azonban egy este, hogy, hogy nem, az egyik körúti étteremben egymás mellett lévő asztalhoz kerültek. A hangulat mindkét asztalnál mindinkább emelkedettebbé vált, míg

egyszerre csak Sebestyén Géza felugrott asztalától, odament Király Ernőhöz, magasra emelte a karját és átölelte a leghettségesebb magyar bonvivánt.

Így tett szent újra a barátság Sebestyén Géza és Király Ernő között, aki a „Régi nyár” szerzőinek új operettjében, a „Párizsi divat”-ban lép fel először a Városi Színházban decemberben.

Aki
veltsé
sét p
asszo
Ó tu
lenés
saság
Szelle
nem
sem,
egyik
Jól ta
kat er
tatni,
bőráp
kával

E

Aki maga vezet, legyen biztos a dolgában!

Aki sikert keres az életben, annak a műveltségét tudással, rokonszenves megjelenését pedig bájjal kell egyesítenie. A mai asszony maga kell hogy irányítsa életét. Ő tudja megítélni a kifogástalan megjelenés értékét napi foglalkozásában és társaságban is.

Szellemfejllesztésén és testápolásán kívül nem mulaszthatja el arcának ápolását sem, mely harmonikus megjelenésének egyik feltétele.

Iól tudja, hogy a természetadta formákat erőszak nélkül nem lehet megváltoztatni, de azt is tudja, hogy az ELIDA bőrápolás néhány pillanatnyi napi munkával az arcból a legszebbet alkotja.

Az Elida Ideálszappan enyhéssége és tisztasága minden előítéletet megszüntetett, mely rége óta az arcnak szappannal való mosása ellen irányult. Az Elida Ideálszappan a két Elida-krémmel együtt hathatósan mozdítja elő az arcbőr tisztítását, táplálását és védelmét. Különösen áll ez a nap bármely órájában használt Elida-Arc krémre, mely a hölgyek túlnyomó többségének szépségápolószere. Az Elida Bjjelikrém használata lefekvés előtt széppé varázsol reggelre. Az Elida Ideálszappan és az Elida-krémek együttes, rendszeres használata a természetes szépség kicsiszolásához vezet, ami a kellemes és decens illattal együtt az ápoló hölgy egyéniségének varázsát adja.

ELIDA BŐRÁPOLÁS

* Kötő * a Szabóműhelyben *

Az Arany János ucca egyik rozoga házában van *Mastsenyik* Éde, angol árszabóműhelye. A falakat képek borítják, látunk ott lájképeket, csendéleteket, Munkácsi-másolatokat és mindegyik kép alatt a *Mastsenyik* név olvasható. Mert bizony *Mastsenyik* mester az, aki üres óráiban elvégezve a frakkok, szmokingok és zakók munkálatait, a festőecsethez nyúl, hogy a művészetnek hódoljon.

De nemcsak festés az, amely leköti *Mastsenyik* mester érdeklődését; a tűn kívül nemcsak az ecsetet forgatja nagy lelkesedéssel, hanem a tollat is. *Mastsenyik* mester nemcsak szabó és festő, hanem író is,

aki több díjat nyert

az egyik napilap pályázatain és *akinek harcéri naplója abban a kiüntetésben részesült, hogy azt Horthy Miklós kormányzó is elolvasta.*

Munkatársunk felkereste *Mastsenyik* Edét, aki a következőképpen nyilatkozott:

— Gyermekkorom óta frogatok, azonban a sors kegyetlensége arra kényszerített, hogy reális mesterséget válasszak, mert másképp nem tudtam volna megélhetésemet biztosítani. A háború alatt „A kilences honvédek” című lap egyik szerkesztője voltam, ebben a lapban rengeteg versem és cikkem jelent meg. Teljes négy esztendőt töltöttem a fronton és egy esztendőt fogságban, erről az időről pontos naplót vezettem, amely azt hiszem, csaknem egyedülálló. Ezt a naplót ötszáznyolc oldalra leírtam, szépen bekötöttem és eljuttattam a Kormányzó úrhoz, aki azt átolvasta és velem legfelsőbb megelégedését közölte. Összeírtam ezenkívül több mint száz verset, ezeket az írásaimat is bekötöttem, arra azonban nem is merek gondolni, hogy verseskönyvem valaha nyomtatásban megjelenik. Az

egyik napilapban eddig két novellám és egy humoros írásom pályadíjat nyertek és ez arra buzdított, hogy szabad időm egy részét írásra fordítsam.

De nemcsak írok, hanem festek is. Ehhez a háborúban fogtam hozzá, amikor hadiújságunk részére rajzolgattam, a háború után pedig megpróbálkoztam az olajfestéssel is. *Nemcsak, hogy nem tanultam soha festeni, de még nem is láttam igazi festőt dolgozni és azok a festő urak, akiknek öltönyöket szállítok, mind azt mondják, hogy festményeim legalább olyan tehetséges munkák, mint az öltönyeim.*

Látogató érkezik, aki mértéket akar vétetni, *Mastsenyik* mester kénytelen félbeszakítani a nyilatkozatot és néhány perc múlva hallom hangját a műhelyből:

— Negyvenkettő... hatvan... kilencvennyolc...

AZ IDEGEN UR

A múlt számunkban kezdtük közölni Tyrnauer István „Az idegen úr” című egész estét betöltő darabját. Mint olvasóinktól érkező levelek mutatják, a darab közönségünk körében nagy sikert aratott és hogy a most következő második részt azok is élvezni tudják, akik az első részt nem olvasták, itt adjuk az eddigiek rövid kivonatát:

Stoveburry lord három esztendővel ezelőtt öngyilkosságot követelt el egy asszonyért. Az öngyilkosság nem sikerült, a lord életbenmaradt, de büntetésül azért, mert olyasmibe avatkozott, amihez nem volt joga, mindenki meghal, aki közelébe kerül. Három éve él teljesen visszaponultan az *Idegen úrral*, aki a *Halál* nagy irodájának alkalmazottja. Ekkor megérkezik *Gladys*, a lord unokahuga, az *Idegen úr* saját felelősségére haladékat ad, a kislány pedig megváltoztatja egész életüket, az *Idegen úr*, aki három éve ember és beleszeretett a lányba, ajánlatot tesz a lordnak, hogy életben hagyja *Gladyst*, ha az övé lesz. *Stoveburry* ezt természetesen visszautasítja, mert bár állandóan tagadja, szerelmes lett unokahugába, *Gladys*-be.

Tuo
szláro
és ne
nem
foglal

Ism
rakod
filmsz
déglos

Var
vészet
a fil
példá
hearri
előtt
ték m

Ilye
újabb
szerív
festm
tott!
filmre
feltún
fölvét
ment
lett, c
szette
díszít

Gar
lapnal
léceke
utazot
sztáro
film k
fogta.
lenni.
szes f
únták
szerep
filmb
követt
pelt fi

Fay
filmsz
Neki
kerel
és bol

FESTŐ SZTÁROK

Hollywood, szeptember hó.

Tudvalevő, hogy a hollywoodi filmsztárok legtöbbször nem a színiiskolából és nem a színházakból került ki, hanem rendszerint a különféle polgári foglalkozásokból.

Ismeretes például, hogy Lon Chaney rakodómunkás volt, a legelegánsabb filmszínész Adolfe Menjou pedig a vendéglősi szakmában működött.

Vannak aztán olyanok, akik a művészet valamely más ágát cserélték fel a filmszereplésükért. Sokan vannak például a hollywoodi fiatal, most bearrivált filmsztárok közül, akik azelőtt festőecettel és ceruzával keresték meg a kenyerüket.

Ilyen volt például Mary Brian, az újabban feltűnt és igen hamar népszerűvé vált filmszínésznő, aki portréfestményeivel egész szép sikereket aratott! Egy alkalommal az egyik híres filmrendező képét készítette el, akinek feltűnt Mary Brian szépsége és próbafőlvételt készíttetett róla. A többi már ment magától. Mary Brian filmsztár lett, de azért nem hagyott fel a festészettel, igen sok hollywoodi lakást díszítenek az ő képei.

Gary Cooper az egyik chicágói hetilapnak rajzolgatott hirdetéseket és fejléceket. Egy napon vonatra ült és elutazott Los-Angelesbe, hogy a filmsztárokat lapja számára lerajzolja. A film különös világa azonban őt is megfogta. Mindenáron filmszínész akart lenni. Nap-nap után végigjárta az összes filmgyárakat, amíg végre is megúnták a sok kilincselgetést és egy kis szerepet osztottak rá. A következő filmben az epizód szerepet már főszerep követte és a chicágói rajzolóból ünnepelet filmsztár lett.

Fay Wray a legfiatalabb amerikai filmsztár futurista festőnőnek készült. Neki már nem voltak olyan nagy sikerei a művészetnek ebben az ágában és boldogan ragadta meg az alkalmat,

amikor az egyik losangelesi filmgyár igazgatója meghívta filmezni.

Malcolm St. Clair, akit e pillanatban a legkitűnőbb filmrendezőnek tartanak Hollywoodban, évekig sportkarikatúrákat rajzolt. Azután ő is a fejébe vette, hogy filmszínész lesz. Az elhelyezkedése csakhamar sikerült is. Mack Sennett burleszkjeiben kapott kisebb szerepeket. Egy alkalommal a ráosztott szerepet másképp akarta eljátszani, mint, ahogy ezt a rendező elgondolta. Szó szót követett, amelynek az lett az eredménye, hogy a darab rendezője Mac Sennetthez rendelte rapportra Malcolm St. Clairt. Mac Sennett végighallgatta St. Clair védekezését és neki adott igazat. A szerepet így tehát az ő felfogásában játszotta el, amelynek igen nagy sikere volt. Így derült ki, hogy St. Clair igen jó rendező is, amit Mac Sennett azal is bizonyít, hogy a legtöbb film rendezését reábízza.

Rémes !!!

— Borzasztó — sopánkodik Tökés Anna a Magyar Színház társalgójában.

— Mi ?

— Azt olvasom az ujságban, hogy New-Yorkban tízpercenként gázol az autó egy embert.

— Oh — csapja össze kezeit Kiss Ferenc — *de sajnálom azt a szegény embert.*

Egy kis félreértés

Ezt az amerikai ízű viccet Kőszegi Teréz mesélte el nekünk :

A kannibállány búcsúzik az anyjától.

— Most elmegyek ham-hamékhöz zsúrra — mondja, — vacsorára valószínűen egy fiatal embert hozok magammal.

— Jól van, jól van, kedves lányom — bólint helybenhagyóan a kannibál mama, — *csak vigyázz, ne legyen nagyon sovány.*

LEVELEK, AMELYEK MEGÉRKEZNEK

Hollywood, szeptember hó.

Senki sem gondolná, hogy az aránylag kis Hollywood postája nagyobb forgalmat bonyolít le, mint a new-yorki postahivatal. Az elmúlt hónapban a hollywoodi posta egyik tisztviselője statisztikát állított össze, hogy a filmsztárok közül ki mennyi levelet kapott a világ minden részéből.

Az első helyen Dolores *del Rio* áll 117.500 levéllel, a második helyet Mary *Pickford* foglalja el 107.000 levéllel. A férje Douglas *Fairbanks* követi őt mint harmadik 98.000-es számmal. A többiek sorban utánuk így következnek:

Charlie <i>Chaplin</i>	— — —	96.870
Ramon <i>Novarro</i>	— — —	94.000
Gloria <i>Swanson</i>	— — —	85.400
Harold <i>Lloyd</i>	— — —	84.200
Tom <i>Mix</i>	— — —	81.320
Bánky <i>Vilma</i>	— — —	80.300
Constance <i>Talmadge</i>	— — —	79.200
Adolfe <i>Menjou</i>	— — —	79.170
Coolen <i>Moore</i>	— — —	77.350
Rod la <i>Roque</i>	— — —	76.400
Pola <i>Negri</i>	— — —	74.000
Laura la <i>Plante</i>	— — —	59.500
Mai Mac <i>Avoy</i>	— — —	51.000
Lilian <i>Gish</i>	— — —	51.000
Reginald <i>Denny</i>	— — —	47.900
Clara <i>Bow</i>	— — —	42.800
Norma <i>Schearer</i>	— — —	37.300
Olive <i>Borden</i>	— — —	31.500
Lewis <i>Stone</i>	— — —	29.500
Janet <i>Gaynor</i>	— — —	28.320
Georg <i>O'Brien</i>	— — —	23.000
Mary <i>Brian</i>	— — —	21.400
Bebe <i>Daniels</i>	— — —	19.740
Richard <i>Dix</i>	— — —	12.500
Eweline <i>Brent</i>	— — —	5750
Corinne <i>Griffith</i>	— — —	5600
Fay <i>Wray</i>	— — —	3200

Hát ez bizony, kérem, elég szomorú statisztika — a hollywoodi postások számára. Pedig itt még nem szerepelnek az egyes filmgyárak levelezései, amik messze túlszárnyalják a filmsztárok levélrekordjait.

Érdekes, hogy a levelek növekedése egyenesen arányban áll a filmsztár népszerűségével. Ez a levélstatisztika tehát egyúttal a hollywoodi filmsztárok népszerűségének is fokmérője.

Bőbeszédűség

Kertész Dezső Dénes Györggyel beszélget a „Fészek”-ben egy közös ismerősükről, aki bőbeszédűségéről híres.

— Csak úgy folyik belőle a szó — mondja Kertész.

— Bár csappá változna — válaszolja komoran Dénes.

— ?

— *Hogy el lehetne zárni.*

Különbőség

Dénes Oszkár bement egy üzletbe nyakkendőt vásárolni.

— Mibe kerül ez a nyakkendő? — kérdezte végre hosszas válogatás után Dénes.

— Tizenhat pengőbe — válaszolta a kereskedő.

— Ugyan mit gondol, uram! — szörnyűködött Dénes. — Talán bolondnak néz engem. Hiszen előttem vette meg ugyanezt a nyakkendőt egy úr nyolc pengőért.

— *Igen kérem, az egy félbolond volt!*

Részvét

Egyik ifjú színészünknek nemrégiben volt az eljegyzése.

— Gratulálok! — szólította meg őt valamelyik nap a körúton Sarkadi Aladár.

— Köszönöm szépen, csak azt nem értem, hogy miért gratulálsz minden alkalommal, ahányszor találkozunk.

— Hidd el öregem — válaszolta részvevően Sarkadi, — *igazán rád fér*

BETÖRŐK IS VANNAK A VILÁGON!

Irta: ESTHER RALSTON

A kedves hollywoodi filmszínészről itt következő sorokban tanácsot ad a Delibáb olvasóinak arra vonatkozólag, hogyan lehet védekezni a betörők ellen. Sokan igazán megsziplelhetnék ezeket a tanácsokat.

Sokszor elcsodálkozom azon, hogy mi mindent kívánnak a filmszínésznőktől. Nem elég, ha az ember játszik, hanem lehetőleg mindenhez értenie kell és mindenhez hozzá kell szólnia. Így például még attól a filmszínésznőtől is megkövetelik, hogy tudja, hogyan kell védekezni a betörők ellen, aki nem szerepel bűnügyi filmekben. Én egészen véletlenül hozzá tudok szólni ehhez a kérdéshez, mert hollywoodi lakásomat egymásután három fosztották ki és ennek következtében alkalmam volt Kalifornia legkiválóbb bűnügyi tisztviselőinek szemrehányásait hallani: „Más kárán tanul az okos!” Ezt a közmondást az egész világ ismerik, tehát arra kérem olvasóimat, okuljanak az én káromon.

Régebben az a rossz szokásom volt, hogy amikor elmentem hazulról, lakásom kulcsát a lábtörő alá „rejtettem”, aminek az volt a szomorú következménye, hogy egy szemfüles betörő besétált a lakásomba és minden kezé ügyébe akadó holmit elemelt. A lakáskulcsot tehát mindenki hordja a zsebében vagy a retiküljében.

Egy ízben megtörtént, hogy telefonon arra kértek, jelenjek meg sürgősen egy közjegyzőnél, mert valaki százezer dollárt hagyott rám és a közjegyzői irodában azonnal átvehetem a nagy örökséget. Természetes, hogy elmentem és mire hazatértem, lakásomat kifosztva találtam. Elképzelem, hogy az élelmes betörő, aki telefonüzenettel ellátott hazulról, milyen jól nevelt naivságon.

Azt is megtanultam, hogy az ékszerimmel ne hordjam feltűnően, mert a betörők előszeretettel bánnak el az ilyen hölgyekkel, ha pedig egyedül vagyok otthon, akkor sohasem nyitok ajtót idegen embereknek és az utcán nem hordok magamnál sok pénzt. Különösen a férfiak között harapózott el az a rossz szokás, hogy pénztárcájuk tartalmát mindenütt mutogatják.

Késő éjszaka senki se járjon egyedül az utcán, hanem legjobb, ha ezt az időt az ágyban tölti. A bankban pedig óvatosan kell lobogtatni a csekket, mert már velem is megtörtént, hogy kihúzták a kezemből, anélkül, hogy észrevettem volna.

Még egyet: akinek értékei vannak, az forduljon egy biztosítótársasághoz és biztosítson. Én például azelőtt egyenesen gyűlöltem a biztosítóintézeteket, de később mégis kénytelen voltam bebiztosítani a lakásomat, bundáimat és ruhálarámot. És képzeljék el, hogy milyen pechem van. Amióta a betörés okozta kárt a biztosítóintézet fizetné, nem törnek be a lakásomba. Ez dírekl szemtelenség a betörőktől....

Itt, a filmvárosban bizony nagyon nehéz az emberek élete. Ezer és ezer ember sorog a lárságban és gyakran megtörténi, hogy kifütyögött fiatal emberekről kiderül, hogy veszedelmes betörők...

Ne higgyünk tehát ismeretlen embereknek, ha még olyan elegánsak és stímyelbűek is!

Esther Ralston

**F
I
L
M
S
T
A
R**

**A
K
I
B
Ő
L**

**K
O
L
I
B
R
I**

**L
E
S
Z**

Culver-City, október hó.

Kékesfekete haj, mély, sötét, különleges kifejezésű, nagy, szép, pikáns-vágású, kissé húsos száj, magas, nyúlánk, abszolút tökéletes alak. Ezt írhatnák az előttünk ülő Anna May Wong útlevelébe, aki oly hamar arivált be a legjobban fizetett filmsztárok sorába.

— Singapurében születtem — kezdi meg a beszélgetést Anna May Wong — és gyerekkoromtól kezdve valami hallatlan rajongással viseltem minden iránt, ami színház vagy filmmel összefügg. Négy évvel ezelőtt kerültem Hollywoodba, ahol

Douglas Fairbanks fedezett fel. „A bagdadi tolvaj”-ban játszottam először filmen.

Első epizódszereplésem után a hollywoodi filmszakértők mindnyájan igazat adtak Douglas Fairbanks véleményének és végre főszerepeket is bíztak reám. Sztár lettem.

Mihelyt megkaptam első nagy fizetésemet, elhozattam szüleimet és testvéreimet Kínából.

Azóta itt élek velük együtt, messze a többi filmsztár villáitól, mert én nagyon szeretem a magányt. Az európai ruhák és a sikerek ellenére is megmaradtam testben és lélekben kínainak. Hiszek továbbra is a lélekvándorlásban és

teljes bizonyossággal érzem, hogy az elkövetkező életben, mint kolibri fogok élni a földön.

A világ minden kincséért sem vágnám le a hajamat, inkább örökre búcsút mondanék a filmezésnek. A

bubifrizurás parókat is mindig bizonyos irtózáttal teszem a fejemre, amikor a filmoperatőr lencséje elé állok.

Egyelőre még nem gondolok a férjhezmenésre — fejezte be az intervjút Anna May Wong, — egy azonban bizonyos, hogy

sohasem lennék fehér ember felesége.

Amíg kínai ember él e földön csak onnan választhatom ki a számomra megfelelő ideált.

Tarnaq Tibor.

Gyermekszáj

Kürthi József a minap megkérdezte az iskolából hazajövő kisljától:

— Mondd, fiacskám, feleltél?

— A tanító bácsi kihívott ugyan, de én nem feleltem.

— Miért? — kérdi csodálkozva Kürthi.

— *Hát muszáj nekem mindenbe belebeszélni?* — szólt méltatlankodva a kis nebuló.

Képvásárlás

Rajnay Gábor multkor bement egy képerkeskedésbe, hogy néhány festményt vásároljon.

— Ezt tessék megvenni — mondta a kereskedő egy kissé futurista-ízű képre mutatva, — nagyon olcsón adnám.

— Mit ábrázol ez a kép? — kérdezte Rajnay.

— Ez egy csendélet — felelte a kereskedő.

— Na hallja — csóválta a fejét Rajnay, — ezt aztán igazán nem hittem volna. *Hiszen a színei valósággal ordítanak,*

A
**PESTI HIRLAP
DISZKÖNYVTÁRA**

A világirodalom Uj
és Régi Remekei.
A legnagyobb iro-
dalmi értékű regények
pompás kiállításban

Egy sorozat 12 kötet

Havonként egy kötet

A sorozat előfizetési ára kötetenként:

2 pengő 10 fillér

A Pesti Hirlap előfizetői számára:

1 pengő 50 fillér

AZ IDEGEN ÚR

Játék három felvonásban (4 részben). Irla: Tyrnauer István

Bemutatta az Országos Művészszínház 1928 szeptember 17-én a következő szereposztásban:

Stoveburry lord Mester Tibor
Gladys Hegedűs Rózsi
Idegen úr Szentibányi Béla
Jack Oroszlán György
James Fellegi István
Titokzatos látogató Kőműves Sándor

Történik a lord skóciai kastélyában. A kastély sziklás hegyek között emelkedik, olyan ősi langgvár, amilyenek ma már talán csak Skóciában vannak. Az első felvonás 1926 december 14-én este, második december 24-én délután, a változás december 25-én reggel és a harmadik december 31-én, Szilveszter éjszakáján történik.

Az előadás joga magyarországi és európai színházak részére a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületé (Budapest, VII. ker., Miksa ucca 7.) Megszerezhető a Délibáb utján is

MÁSODIK FELVONÁS

MÁSODIK RÉSZ

(Egyenaz a szín. Karácsony délután tizenegy óra.)

I. JELENET

Stoveburry, majd James

Stoveburry (idegesen besiet): Gladys... Gladys...

(Pár másodperc szünet.)

Stoveburry: Gladys! (Fel- és alájárkál, csenget.)

James (jön): Mylord?

Stoveburry: Miss Gladys?

James: Miss Gladys nyolc órakor ki-lovagolt.

Stoveburry (az órájára néz): Nyolc órakor? Hiszen, már tizenegy óra. A lovasz a misszel ment?

James: Nem, mylord.

Stoveburry (ijedten): Egyedül ment a miss?

James: Nem egyedül, mylord. Miss Gladys sir Archibald társaságában lovagolt ki.

Stoveburry: Sir... Ar...

James: Miss Gladys már az istállónál volt, amikor sir Archibald lejött és szintén nyergeltetett.

Stoveburry (hirtelen): Merre mentek?

James: Nem tudom, mylord.

Stoveburry (rendkívül ideges): Ostobaság... én... utánuk akarok menni... Nem mondták, hány órakor jönnek haza?

James: Miss Gladys tíz órát mondott a lovásznak.

Stoveburry: Már tizenegy óra... (Az ablakhoz megy.) A nyomorult... (Előrejön.) James, nyergeltes!

James: De hiszen, méltóságod nem tudja...

Stoveburry (rúkiabál): Hallgass! Vagy azt teszed, amit mondok, vagy...

James: Azonnal nyergelnek, mylord. (El.)

II. JELENET

Stoveburry, majd James

Stoveburry (idegesen szaladgál a szobában. Az ablakhoz megy, kinéz, vissza, a szoba közepére, újra az ablakhoz).

James (jön): Mylord! Mylord!

Stoveburry: Végre!! (Nagy léptekkel siet az ajtó felé, amely előtt James áll elfulladva a küszöbön).

James: Mylord! Mylord!

Stoveburry: Mit akarsz?

James: Mylord, rettenetes!...

Stoveburry: Dehát mi történt?

James: Miss Gladys...

Stoveburry (nekiugrik és megragadja a nyakánál): Vigyázz!! (Megrázza.) Mi történt Gladys-szel?

James: Miss Gladys leesett a lóról.

Stoveburry (elerőtlenedik és elengedi James): Miss Gladys... azt mondd... leesett a lóról?

(Kis csend)

Stoveburry (hirtelen felkapja a fejét): Hol van?

James: Az istállónál. Sir Archibald hozta haza a lován,

III. JELENET

Voltak, Idegen úr, Gladys, később James nélkül

Idegen úr (megjelenik az ajtóban. Gladyst hozza): Félre innen.

James (fotelt gurít az Idegen úrhoz): Erre tegye, sir Archibald.

Stoveburry (mint ugrásra készülő fenékvad nézi az Idegen urat. Az inasokhoz): Takarodjatok!

Idegen úr (a mozdulatlan Gladyst le teszi a fotelbe): Csendesebben, mylord.

Stoveburry (toporzékolva): Takarodj! James el.)

Stoveburry: És most...

Idegen úr (nagyon erőlyesen): És most legyen csendben, Stoveburry lord. Miss Gladys...

Stoveburry (megtántorodik): Meg... meghalt?

Idegen úr: Nem!

Stoveburry (egyszerre nevetni kezd):

Négy és fél kiló olvasnivalót 2 pengő 90 fillérért küldünk

Négymillió példányt osztanak ki Angliában az egyes testületek és társulatok nyaraló tagjai között képesujóságokból és egyéb regényekből. Hírlapraktárunk túltömöttsége miatt ajánljuk ezt a páratlan kedvezményt. A négy és félkiló olvasnivaló a következőkből áll:

1. Tíz pompás regény puha kötésben.
2. Huszonnégy vegyesszámú Tolnai Világlapja.
3. Tíz példány vegyesszámú Párisi Dival,

vagy ha nem kívánja, ehelyett nyolc példány **Délbáb színházi hetilapot** adunk különböző régi számokból.

Megrendelés esetén kérjük levélbélyegben a 2 pengő 90 fillért és 60 fillért postadíjra beküldeni. Amennyiben utánvételt kívánja, úgy a 60 fillér postadíjon kívül még 40 fillért számít fel a posta.

Tekintettel arra, hogy a készlet feltűnően fogy, kérjük, hogy mielőbb küldje be megrendelését e lap kiadóhivatalához, Budapest, VII, Dohány uca 12

Nem? Úgye nem? Persze, hogy nem! Az nem is lehet! Oh, Istenem! (Gladys felé megy.)

Idegen úr: Megálljon, mylord! Most ne zavarja! Vize!

Stoveburry: Persze, hogy vize! (Csenget.) Én olyan boldog vagyok... erről el is felejtkeztem hirtelen... köszönöm... nagyon köszönöm, sir Archibald.

IV. JELENET

Voltak, James

James: Mylord?

Stoveburry: Gyorsan vize, James... gyorsan... Miss Gladys él!

(A cselédség betódul az ajtón, James vize hoz.)

Idegen úr (elviszi a poharat, itatja Gladyst, majd megnedvesíti zsebkendője csücskét és a homlokát mossa): James!

James: Parancsol, sir?

Idegen úr: Gombolja ki a miss kabátját és dörzsölje a szívét.

James: Igenis, sir.

Stoveburry: Úgye... úgye... biztosan életben marad?

Idegen úr: Mert mellette voltam. Mert ma reggel véletlenül az a furcsa ötletem támadt, hogy kilovagolok. Mert véletlenül éppen akkor értem az istállókhöz, amikor miss Gladys nyergeltetett.

Stoveburry: Hogyan történt?

Idegen úr (mindketten a kandallóhoz játsszák magukat, úgyhogy a beszélgetést a Gladyszel-foglalkozó cselédség nem hallja): Egymás mellett lovagoltunk, amikor miss Gladys lova hirtelen megbokrosodott és vágtatni kezdett. Én utána. Izgalmas hajsza. A megvadult ló olyan iramban futott, hogy nem tudtam utólézni. Egy lejtonél azután a miss hatalmas ívben, fejfelé előre leesett a lóról.

Stoveburry: És...

Idegen úr: ... eszméletlenül terült el a földön...

Stoveburry: És... és?

Idegen úr: És... és... megjelent mellette egyik kollégám.

(*Mély csend.*)

Idegen úr: Az egyik kollégám. Szabályosan, pontosan jött, úgy ahogy az ilyen eseteket a mi irodánk le szokta bonyolítani. Nálunk nincs késedelem — nagyon figyelmes és lelkiismeretes a kiszolgálás. Megszólítottam: „Jó reggelt, Kartárs.” „Jó reggelt Kartárs” — felelt. „Az ok, Kartárs?” „Agyrázkódás, Kartárs.” „Vinni akarja, Kartárs?” „Természetesen, Kartárs.” „Nem hagyhatja itt, Kartárs?” „Nehéz dolog, Kartárs.” „A felelősségemre, Kartárs?” A felelősségére, Kartárs. „Ráírjam a szállítójegyre, Kartárs?” „Írja rá, Kartárs.”

Stoveburry: Borzalmas.

Idegen úr (vállat von): Ráírtam. Rávezettem, szabályosan, kötelességszerűen. Mindig jó hivatalnok voltam.

Stoveburry: Erre...

Idegen úr: Erre kezét szorítottunk a kollégámmal és elbúcsúztunk. Miss Gladys pedig...

James (boldogan): Mylord, miss Gladys kinyitotta a szemét.

Gladys (megmozdul, körülnéz): Georges... édes Georges... hívjátok ide Georgest...

Stoveburry: Drága Gladys... olyan végtelenül boldog vagyok.

Gladys: Én is... ez a zuhanás irtózatoss volt...

Stoveburry: Ne gondolj rá többet, kicsi Gladys...

Gladys: Micsoda vágatás volt! Úgy futott a ló... nem láttam... nem hallottam semmit... csak sir Archie lovának prüszkölését... ahogy utánam vágatott... Georges... köszönd meg sir Archienak.

Stoveburry: Már megköszöntem, Gladys.

Gladys: Itt... elöttem... most...

(*A két férfi kezét fog.*)

Gladys: ...és én is megköszönöm... nagyon melegen megköszönöm, sir Archie... olyan furcsa volt... mintha már a halált éreztem volna.

(*Kis csend.*)

Gladys: Azt hiszem, nem járt nagyon messze tőlem. (*Hirtelen megfogja Stoveburry karját.*) Édes Georges... én nem akarok meghalni...

Stoveburry: Dehogy halsz meg, kicsi Gladys. Kipihened magad és úgy gondolsz erre a csúnya, rossz napra, mintha álom lett volna.

Gladys (nagyon komolyan): Nem volt álom, Georges... én egészen mellettem... egészen a közelemben éreztem a halált.

Idegen úr: Miss Gladys talán felmenne a szobájába. Jó volna, ha lepihenne és aludni próbálna. Mary, segítsen a kisasszonynak.

Gladys: Nem akarok aludni... félek lehúyni a szemem... lefeküdni... csak lefeküdni... aludni nem merek... a halál...

Stoveburry: Gladys, te megtiltottad nekem, hogy a halálról beszéljek.

Gladys (James segítségével feláll): Igazad van, édes Georges... nem beszélek róla többet... (*James kivézi.*)

V. JELENET

Stoveburry, Idegen úr

Stoveburry: Gladys fiatal és erős. Sokat sportolt. A szervezete legyőzi az ijedséget és egészséges lesz.

Idegen úr: Meddig?

Stoveburry: Meddig? Hogy érti ezt?

Idegen úr: Ahogy mondom. Meddig lesz egészséges. Ma december huszonötödike van.

Stoveburry: Hát még mindig azzal a gondolattal foglalkozik, hogy...

„Ne koplalj, de légy karesú!”

A helyes táplálkozás szabályai. Teljes étlap kalória-táblázattal, gyönyörű illusztrációkkal

Kapható kiadóhivatalunkban (VII, Dohány u. 12). Ára 1 pengő 80 fillér. Póstán bérmentve 1 pengő 90 fillér. Az összeg bélyegekben is beküldhető, utánvétellel nem küldjük

Idegen úr: Természetesen, mylord. Nem tehetek másképp. Ma megmentetem, mert ez kötelességem volt önnel szemben. Elsején elviszem, mert ez viszont másokkal szemben kötelességem, akik erősebbek, hatalmasabbak, mint mi mind és a kiknek én elszámolással tartozom.

Stoveburry: Sir!

Idegen úr: Ha azonban mylord is úgy akarja...

Stoveburry (élesen): És az elszámolás?

Idegen úr: Három éve férfi vagyok és mi férfiak nem ijedünk meg egy kis elszámolástól, ha asszonyokról van szó. Nagyobb boldogságokat is elkövetünk. Sirnek talán más a véleménye?

(Kis csend.)

Idegen úr (rágyújt): Egyebekben, nekem majdnem mindegy. Szép lett volna, nagyon szép lett volna emlékváltába takarva, mint kicsiny üvegházi virágot néhány rövid hét illatát, mielőtt jelentkezem ott, ahol feljebbvalóim ülnek párnázott ajtók mellett. Sohase felejténém el ezt az öreg kastályt és beállnék újra a taposómalomba, mint a bankhivatalnok folytatja az abbamaradt kalkulációkat, miután szabadságát egy kis olasz fürdőhelyen olajfák és harmadrendű démonok társaságában eltöltötte. De ha mylord irigyli tőlem ezt az emléket, nem tehetek mást... teljesítem a kötelességem.

Stoveburry: Ez közönséges zsarolás!

Idegen úr: Téved. Ha teljesen tőlem függne, hogy miss Gladys életben marad-e vagy sem és én akkor állnék elő ezzel a kívánsággal, akkor szegezném melléne a vagyvagyot, akkor zsarolás volna. Így azonban nem az. Mert a kockázatot csak én viselem. És a kockázat nagy. Nagyon sokba kerülhet nekem ez a kaland. És azt igazán nem kívánhatja, hogy az ön boldog mézesheteiért viseljem ezt a kockázatot!

Stoveburry: Szeretnék megint magára rontani. Szeretném összetörni, szeretném kidobni, szeretném megkorbácsolni. De valahogy o'yan eről-

lenek és gyengék a karjaim. Én tudom, hogy hiába.

Idegen úr: Teljesen hiába. Meg azután miért is akarna megverni, összetörni, megkorbácsolni, kidobni. Idénezzen. Meghajtom magam és annak rendje és módja szerint, illő tisztelettel hangomban megkérem Stoveburry lordtól unokahúgának, miss Gladysnek kezét. Remélem, ez ellen nincs semmi kifogása?

Stoveburry: Feleségül akarja venni?

Idegen úr: Miért ne? Belátom, hogy más megoldás visszatetsző volna. Én hajlandó vagyok miss Gladys fülébe sügni az anyakönyvvezető előtt a holtomiglant, feltéve ha Stoveburry lord nem szerelmes az unokahúgába.

Stoveburry: Stoveburry lord egyáltalában nem szerelmes.

Idegen úr: Akkor igazán nem értem önt. Igaz, hogy nem vagyok tagja az angol arisztokráciának, de az én nemesi címerem sokkal ősi, az én származásom sokkal előkelőbb, mint az összes lordoké és hercegeké.

Stoveburry: És ha én most is csak azt mondom, hogy nem?

Idegen úr: Ne kényszerítsen, mylord, hogy elismételjem, amit már annyiszor mondtam. Ilyen kérdésekből keletkezik azután a zsarolás vádjá.

Stoveburry: És Gladys? Hát Gladyst nem is akarja megkérdezni?

Idegen úr: Ez már azután kizáróan mylord feladata. Úgy tudom, miss Gladysnek méltóságod nemcsak legközelebbi rokona, de gyámja is.

Stoveburry: Nem! Hát nem! Sir kívánjon mást! Kívánjon akármit! Én meg akarom vásárolni miss Gladys életét. Minden ár kevés lesz érte. Kérjen akármit! Tudja, hogy sok pénzem van! Megvásárolok magának a világ legszebb asszonyait. Hatalmas palotát építtetek, ahová összeszezsúfolhat minden kéjt és minden gyönyört! Válasszon — a világon annyi szép és annyi jó van és ezt én mind megszerzem magának.

Idegen úr: Nekem hivatásom van, mylord.

Stoveburry: Nem hánom — ha ölni akar — jó — válasszon ki akárkit, férfit vagy nőt, gyermeket vagy aggot, felkeresem vagy meghívom magamhoz és vigye. Akit akar. A rokonságomból! Az ismerőseim közül! Csak Gladyst ne hántsa.

Idegen úr: Nem tudom, mylord, melyikünk tökéletesebb gentleman. *(Eldobja szivarját és indul fel a lépcsőn.)*

Stoveburry: Sir... ne menjen el... ne hagyjon így...

Idegen úr: Nem segíthetek. Miss Gladys sorsa egyedül méltóságod kezében van.

Stoveburry: Volna szíve — azért, — hogy néhány hétig — hogy néhány hétig Gladys a magáé legyen, tönkretenni az életét?

Idegen úr (a legfelső fokon): Van, mylord. Mert a tönkretett élet is jobb, mint a halál. Meg azután miért tép le virágot, amikor tudja, hogy estére ügyis elhervad? *(Meghajlik.)* A vizontlátásra, mylord. *(El.)*

Stoveburry: Oh, sir... sir Archibald... ha tudná...

VI. JELENET

Stoveburry, James

Stoveburry (csenget).

James (be): Parancsol, mylord?

Stoveburry: Ide figyeljen, James. Kibővíül a munkaköre.

James: Figyelek, mylord.

Stoveburry: Nagyon kell vigyázni, James... nagyon kell vigyázni.

James: Mire kell vigyázni, mylord?

Stoveburry: Nem mire, kire kell, James. Miss Gladysre kell nagyon vigyázni.

James: Miss Gladyst valami veszély fenyegeti?

Stoveburry: Azaz, hogy... talán nem közvetlenül, de vigyázni kell. James, nagyon kell vigyázni.

James: Talán sir Archibald?

Stoveburry: Talán sir Archibald, talán más. Soha többé nem lovagolhat ki egyedül. Ha nem is akarja, menjen utána a lovász. Kövesse messziről.

James: Bocsásson meg, mylord... én csak öreg szolga vagyok... egyszerű öregember... de én azt hiszem... méltóságod féltékeny miss Gladysre.

MINDENBEN

ELSŐ A

PESTI NAPLÓ

Gladys:
Éde
bán
Stoveburry:
...
Gladys:
(L
Gladys:
hogy
tudo
rette
hogy
Stoveburry:
dys.
tént,
esen
mulv
Gladys:
nevet
érzen
nedve
szorít

Stoveburry: Féltékeny? (*Gondolkozva.*)
Ezt komolyan mondja, James?

James: Nem is csoda, mylord. Miss Gladys aranyos, szép, okos. Egyszerű öreg szolgálta vagyok, de ha méltóságod hallgatna rám...

Stoveburry: Mit tanácsolna, James?

James: Hogy január első hetében tart-suk meg az esküvőt. Méltóbb lady Stoveburryt úgysem talál, mylord.

Stoveburry: Úristen, mi lesz január első hetében?

James: Ha hallgatna rám, mylord, boldogság költözne be ebbe a házba. És ha még valamire hallgatna...

Stoveburry: Mire?

James: A szívére, mylord.

Stoveburry: James, maga komolyan azt hiszi, én szerelmes vagyok miss Gladysre?

James: Az én öreg szemeim nagyon tisztán látnak, mylord.

Stoveburry: Nem szabad... James... nem szabad... itt borzasztó tragédia történe.

VII. JELENET

Voltak, Gladys

Gladys (botra támaszkodva jön):
Édes Georges, nem tudtam a szobámban maradni, lejöttem.

Stoveburry (segíti leülni): Kicsi Gladys... jobban érzed már magad?

Gladys: Sokkal jobban, édes Georges. (*Leül.*)

Gladys: Olyan jó most arra gondolni, hogy már túl vagyok rajta. El sem tudod képzelni, édes Georges, milyen rettenetes volt. Ha elgondolom, hogy kis hiba...

Stoveburry: Ne gondold rá, kicsi Gladys. Felejtsd el az egészet, megtörtént, megijedtél és hál' Istennek nincsen semmi bajod. Néhány nap múlva nevelsz az egészen.

Gladys: Édes Georges, én úgy szeretnék nevelni. Ha szomorú vagyok, úgy érzem magam, mintha valami kriptán nedves, penészes falai közé lennék szorítva.

Stoveburry: Nem is szabad szomorkodnod, Gladys. Külömben ma nem...

Gladys: Különösen ma nem?

Stoveburry: Igen, éppen ma nem. Mert ma olyan dolgot akarok veled közölni, ami döntő lesz egész életedre.

Gladys: Nagyon kíváncsi vagyok, édes Georges.

Stoveburry: Gladys... mondd... te még sohasem gondoltál a férjhezmenetelre?

Gladys: Arra, hogy férjhez menjek?

Stoveburry: No igen. Minden kislánynak az a sorsa, hogy egyszer, ha eljön érte valaki, abba belekaroljon...

Gladys: Ha eljön érte valaki!

Stoveburry: És ma ez a valaki eljött.

Gladys: Eljött és vinni akar magával? Eljött és nem akar elhagyni soha, soha többé? Eljött, mert úgy érzi, hogy a lelke hajtja felém?

Stoveburry: Mert úgy érzi, hogy a lelke hajtja feléd.

Gladys (mosolyogva, megfogja Stoveburry kezét): És boldog lenne, ha vele mennék? És szomorú, ha elküldeném?

Stoveburry: Nem küldheted el, kicsi Gladys.

Gladys: Mindenkit el lehet küldeni. Vagy az én ismeretlen hercegem olyan nagy úr?

Stoveburry: Nagyon nagyon nagy úr.

Gladys: Nem kérdezem a nevét. Tudom, kiről beszélsz.

Stoveburry: Tudod, kiről beszélek?

Gladys: Mondd meg neki, hogy nagyon boldogan megyek vele. Mondd meg neki, hogy nagyon szeretem, mondd meg neki, hogy nagyon jó felesége leszek.

Stoveburry: Te a felesége leszel?

Gladys (Stoveburry kezére hajtja a fejét): A feleséged leszek, Georges.

(*Kis csend.*)

Stoveburry: Gladys...

Gladys (nagyon melegen): Georges...

Stoveburry: Gladys... kicsi Gladys... tévedsz... nem rólam van szó.

Gladys (ránéz): Nem rólad van szó? Hát kiről?

Stoveburry: Kicsi Gladys... Sir Archie ma megkérte tőlem a kezéd.

Gladys: És mit feleltél te?

Stoveburry: Féltékeny? (Gondolkozva.)
Ezt komolyan mondja, James?

James: Nem is csoda, mylord. Miss Gladys aranyos, szép, okos. Egyszerű öreg szolga vagyok, de ha méltóságod hallgatna rám...

Stoveburry: Mit tanácsolna, James?

James: Hogy január első hetében farsuk meg az esküvőt. Méltóbb lady Stoveburryt úgysem talál, mylord.

Stoveburry: Úristen, mi lesz január első hetében?

James: Ha hallgatna rám, mylord, boldogság költözne be ebbe a házba. És ha még valamire hallgatna...

Stoveburry: Mire?

James: A szívére, mylord.

Stoveburry: James, maga komolyan azt hiszi, én szerelmes vagyok miss Gladysbe?

James: Az én öreg szemeim nagyon tisztán látnak, mylord.

Stoveburry: Nem szabad... James... nem szabad... itt borzasztó tragédia történe.

VII. JELENET

Voltak, Gladys

Gladys (bőtra támaszkodva jön):
Édes Georges, nem tudtam a szobámban maradni, lejöttem.

Stoveburry (segíti leülni): Kicsi Gladys... jobban érzed már magad?

Gladys: Sokkal jobban, édes Georges. (Leül.)

Gladys: Olyan jó most arra gondolni, hogy már túl vagyok rajta. El sem tudod képzelni, édes Georges, milyen rettenetes volt. Ha elgondolom, hogy kis hija...

Stoveburry: Ne gondoldj rá, kicsi Gladys. Felejtsd el az egészet, megtörtént, megijedtél és hál' Istennek nincsen semmi bajod. Néhány nap múlva nevezsz az egészen.

Gladys: Édes Georges, én úgy szeretnék nevetni. Ha szomorú vagyok, úgy érzem magam, mintha valami kriptá nedves, penészes falai közé lennék szorítva.

Stoveburry: Nem is szabad szomorkodnod, Gladys. Különben ma nem...

Gladys: Különösen ma nem?

Stoveburry: Igen, éppen ma nem. Mert ma olyan dolgot akarok veled közölni, ami döntő lesz egész életedre.

Gladys: Nagyon kíváncsi vagyok, édes Georges.

Stoveburry: Gladys... mondd... te még sohasem gondoltál a férjhezmenetelre?

Gladys: Arra, hogy férjhez menjek?

Stoveburry: No igen. Minden kislánynak az a sorsa, hogy egyszer, ha eljön érte valaki, abba belekaroljon...

Gladys: Ha eljön érte valaki!

Stoveburry: És ma ez a valaki eljött.

Gladys: Eljött és vimmi akar magával? Eljött és nem akar elhagyni soha, soha többé? Eljött, mert úgy érzi, hogy a lelke hajtja felém?

Stoveburry: Mert úgy érzi, hogy a lelke hajtja feléd.

Gladys (mosolyogva, megfogja Stoveburry kezét): És boldog lenne, ha velem mennék? És szomorú, ha elküldeném?

Stoveburry: Nem küldheted el, kicsi Gladys.

Gladys: Mindenkit el lehet küldeni. Vagy az én ismeretlen hercegem olyan nagy úr?

Stoveburry: Nagyon nagyon nagy úr.

Gladys: Nem kérdezem a nevét. Tudom, kiről beszélsz.

Stoveburry: Tudod, kiről beszélek?

Gladys: Mondd meg neki, hogy nagyon boldogan megyek vele. Mondd meg neki, hogy nagyon szeretem, mondd meg neki, hogy nagyon jó felesége leszek.

Stoveburry: Te a felesége leszel?

Gladys (Stoveburry kezére hajtja a fejét): A feleséged leszek, Georges.

(Kis csend.)

Stoveburry: Gladys...

Gladys (nagyon melegen): Georges...

Stoveburry: Gladys... kicsi Gladys... tévedsz... nem rólam van szó.

Gladys (ránéz): Nem rólad van szó? Hát kiről?

Stoveburry: Kicsi Gladys... Sir Archie ma megkérte tőlem a kezéd.

Gladys: És mit feleltél te?

Stoveburry: A magam részéről... én...
igent mondtam.

Gladys: Te igent mondtál?

(*Kis csend.*)

Stoveburry (kínlodva): Én igent mondtam, Gladys.

Gladys (nagyon halkán és nagyon szomorúan): Én pedig nemet mondok, Georges. Nemet mondok és soha sir Archie felesége nem leszek. Először, mert nem szeretem, másodsor, mert téged szeretlek...

Stoveburry: Kicsi Gladys...

Gladys: És harmadszor, mert azt hittem, te is szeretsz.

Stoveburry: Kicsi Gladys, én nagyon szeretlek. Szeretlek, mint drága kicsi pajtást, aki életet, színt, nap-sugarat hoztál a házamba. Szeretlek, mint illatos kis virágot, akit féltve kell óvni, hogy vihar ne érje. Szeretlek, szeretlek, mint...

Gladys: Én azt hittem, hogy másképp is szeretsz.

Stoveburry (nagyon szenved. Feláll és a kandallóhoz megy): Nem, kicsi Gladys, én másképpen egyáltalában nem szeretlek.

(*Kis csend.*)

Gladys: Milyen... milyen az idő ma, Georges?

Stoveburry: Gladys... te azt mondtad, hogy szeretsz?

Gladys: Reggel azt hittem, havazás lesz.
Stoveburry: Azt mondtad, hogy szerelemmel szeretsz?

Gladys: Úgy látszik, a szél elkergette a felhőket.

Stoveburry: Hát lehet engem igazán szeretni? Hát van asszony, aki nem kacag rajtam? Hát van asszony, akit én olyan boldoggá tehetnék, mint amilyen boldoggá ő tesz engem? Van ilyen asszony, kicsi Gladys?

Gladys: Most már nincs. Lett volna. Én lettem volna. Ostobaság megmondani, gyengeség bevallani, de az első perctől kezdve, ahogy idejöttem, így szeretlek, Georges. És mindig azt hittem, hogy te is így szeretsz. Igazad volt, miért jöttem ide?

Idegen úr (a lépcső legfelső fokán): Bocsnatot kérek, azt hittem, egyedül van, mylord.

Gladys: Nem volt türelmem a szobámban maradni.

Idegen úr: Rosszul tette, miss Gladys. Ilyen esetekben kerülni kell minden izgalmat. (*Lejött.*)

Gladys: Sir Archie... Stoveburry lord közölte ajánlatát velem. Mondotta, hogy feleségül akar venni. Köszönöm, hálásan köszönöm ezt a megtiszteltetést.

Idegen úr: Miss Gladys...

Gladys: Úgy illenék most, sir Archie, hogy boldogan tegyem kezem a kezébe. Így illenék, de nem történik így.

Idegen úr: Nem történik így?

Gladys (nagyon határozottan): Nem, sir Archie.

Idegen úr (most először indulatosan): Stoveburry lord ellenem beszélt.

Gladys: Stoveburry lord nem beszélt ellene. De ellene beszélt valaki, akinek szava hatalmasabb, mint Georges szava, mint a maga szava és mint az én gyenge szavam.

Idegen úr (elfojtott indulattal, ökölboszoruló kézzel — most először): És ez a valaki?

Gladys (feláll): Ez a valaki... a szívem, sir Archie!

(*Kis csend.*)

Stoveburry: Megőrülök! Nem bírom tovább! Az én idegeim sincsenek fábból! Én ember vagyok! Csak ember, nem úgy, mint ön, sir! Értse meg,

PÁRATLANUL ÉRTÉKES KEDVEZMÉNY

Tolnai Világlapja háborús számainak fél évfolyamát, vagyis 26 egymás után következő számát hármentve kaphatja 2 pengő 90 fillérért. Ha utánvétellel kívánja a küldeményt, akkor 50 fillérrel drágább. Az összeget beküldheti akár postautalványon, akár levélbélyegekből ajánlott levélben a kiadóhivatal címére (Budapest, VII, Dohány ucca 12)

értse meg, értse meg végre, Gladys engem szeret!

Idegen úr (nagyon fenyegetően): Önt szereti?

Stoveburry: Engem szeret! Megmondta, bevallofta és én olyan boldog vagyok! Nem bánom, akármit csinál, nem tehet ellenem semmit és akármi lesz, ebben a harcban én voltam, én vagyok, én leszek a győztes.

Idegen úr (ugrásra készen): Miss Gladys önt szereti, mylord?

Gladys (látja, hogy Stoveburry veszélyben van, a két férfi közé lép, Védőn): Mit akar? Mit akar tőlünk? Hisz maga itt csak egy idegen!

FÜGGÖNY.

HARMADIK FELVONÁS

(Szilveszter este tíz óra, Stoveburry, Gladys, Idegen úr a feketekávéjukát isszák. Egy kis asztalon bowlé fő. Nagyon nyomott, nagyon szomorú a hangulat.)

I. JELENET

Stoveburry, Idegen úr és Gladys

Stoveburry: Nagyon csendesen búcsú-zunk az óévől.

Gladys: Kevés jót hozott.

Idegen úr: Vagy az esztendő búcsúzik tőlünk. Hiszen legtöbb esetben az idő hagy itt minket. Melankóliával intünk búcsút az öregnek és reménykedve várjuk a fiatal. Olyanok vagyunk, mint a kikapós férj, aki nek öreg felesége elutazik. Mennyi gyönyört remél a fiatal barátnőtől! Mindaddig, amíg...

Gladys: Amfg?

Idegen úr: Amíg mi nem hagyjuk itt az éveket, amelyek azért tovább kergetik egymást. *(Likőrt isszik.)*

Gladys: És ez nem nagy veszteség sem ránk, sem az évekre.

Stoveburry: Gladys!

Gladys: Hiába haragszol, Georges. Amikor idejöttem, kineveltem a halált. Ostobának tartottalak titeket, hogy annyit foglalkoztok velem. Ma már nem nevetek rajta... ma már félek tőle. Amióta a lóról leestem és egé-

szen közel érzem hozzám. Ma már nem gondolok úgy rá, mint valamire, ami nagyon messze lenne tőlem.

Idegen úr (feláll és pezsgőt tölt a bowlés tálba): A halál soha sincs messze, miss Gladys. Csak nem mindig tudjuk, hogy egészen mellettünk van. Igyék ebből a konyakból, miss Gladys, ki tudja, ihatunk-e holnap.

Stoveburry: Sir!

Gladys: És ha nem ihatunk? Istenem, milyen jó is lenne, nem hallani, nem érezni már semmit *(csendesesen sir).*

Stoveburry (nagyon fáj): Gladys... édes Gladys... nem szabad.

Idegen úr: És vigassággal és jókedvvel várjuk vala az új esztendőt. Prosit! *(Iszik.)*

Gladys: Igazuk van. Csak rontom a hangulatot. Felmegyek a szobámba. És ha éjjelkor nem jönnek le, kérem, nagyon kérem ne zavarjanak. *(El.)*

II. JELENET

Stoveburry, Idegen úr

Idegen úr (tölt).

Stoveburry (nem isszik): Szegény Gladys.

Idegen úr: Ugyan mylord, ne legyen ennyire gyerekes. Hiszen látja, hogy Gladys örül a halálnak. Itt vesztes csak én vagyok.

Stoveburry: Csak ön?

Idegen úr: Úgy van, csak én. Miss Gladys szívesen fogadja a halált, méltóságod nem szerelmes belé, de nekem miss Gladys az első és utolsó szerelmem.

Stoveburry: És mégis megöli, mégis elpusztítja?

Idegen úr: Mert nem tehetek másképp.

Itt volt... bearanyozta néhány napunkat és mi folytatjuk ott a sakkpartit, ahol december tizennedikén elhagytuk. Csakhogy ezentúl királynő nélkül játszunk. *(Tölt.)* Ostobaság! Még szentimentális leszek. Pedig ez igazán nem illik a — Halálhoz. *(Iszik.)*

(Kis csend.)

Stoveburry (kínálva, nagyon halkán):
Sir...

Idegen úr (rágyújt): Mylord?

Stoveburry: És ha én mindent elmondanék Gladysnek?

Idegen úr: Mi az, hogy mindent?

Stoveburry: Ha elmondanám, hogy mennyire szeretem. Ha elmondanám, hogy soha még asszonyba ilyen szerelmes nem voltam. Ha elmondanám, hogy jobban szeretem, mint azt az asszonyt Athénben. Ha elmesélném az átkot, amely három esztendeje ül rajtam. Ha térdre vetném magam és könyörögnék, hogy legyen az ön felesége. Ha felajánlanám mindenem esérébe és én elutaznék, eltűnnék, semmit sem vinnék magammal, csak az ő emlékét, mely annyira drága nekem!

Idegen úr: Nem hiszem, hogy hallgatna önre, mylord.

Stoveburry: De hallgatna! Bizonyos, hogy hallgatna. Hiszen Gladys olyan fiatal még. Mit kóstolt eddig az életből? Sir, én azt akarom, hogy Gladys életben maradjon. (Csenget.)

Idegen úr: Miss Gladys nem fogad szót. És miss Gladys nem is fél már a haláltól.

III. JELENET

Voltak, James, majd James nélkül

James: Parancsol, mylord?

Stoveburry: Azonnal menjen fel, James, miss Gladyshez. Azonnal kéretem. Mondja meg, hogy fontos beszélni-valóm van vele.

James: Parancsára, mylord. (Meghajlik, el.)

Stoveburry: És legyen jó hozzá, sir. Teljessíte minden kívánságát. Vigyázzon rá, ahogy beteg gyermekre vigyázni kell. Legyen olyan férje, amilyen én lennék és könyörgöm, kérem, engem engedjen meghalni.

Idegen úr: Mylord... mylord... ez nem tőlem függ. Láthatatlan hatalom az, amely születés előtt beírja egy nagy könyvbe, ki meddig él és ki mi által hal meg. Dőre ember az, aki bele akar szólni a Láthatatlan Leghatalmasabb legbölcsebb ír-

nyításába. Lássátok be végre emberek, hogy semmik vagytok az élet mérlegének serpenyőjében. Semmik vagytok, nem nyomtok sokat és nincs hatalmatok az Élet felett.

IV. JELENET

Voltak, James

James (berohan): Mylord!

Stoveburry: Miss Gladys?

James: Miss Gladys megmérgezte magát!

Idegen úr (az órájára néz): Fél tizenegy!

Stoveburry: Sir... sir... Mit jelent ez?
Idegen úr: Halált még nem. Miss Gladysnek még másfél órája van. Jöjjön, mylord. (Mind felsietnek a lépcsőn, a szín pár percig üres.)

V. JELENET

Gladys, Stoveburry, Idegen úr
(A két férfit óvatosan segíti le Gladys a lépcsőn és a kandalló melletti fotelba ültetik.)

Stoveburry: Gladys... Gladys... mit csináltál?!

Gladys: Nem tettem rosszat, Georges. Ami az utóbbi napokban történt, mindent megmagyaráz.

Idegen úr: Miss Gladys olyat tett, amirehhez nem volt joga.

Gladys: De jogom volt. Amikor megszülettem, senki sem kérdezte meg, hogy akarok-e élni. Senki sem kérdezte meg, hogy akarom-e hurcolni sok-sok éven át a szenvedések keresztjét. Senki sem kérdezte meg, van-e erős páncélom a bánat ellen. Ha megkérdezték volna, nemmel feleltem volna. És ki tilthatja meg, hogy helyrehozzam, amit mások elmulasztottak.

Stoveburry: És nem gondoltál arra a szomorúságra, amit nekünk okozol?

Gladys: Nem, jó Georgesem... én nagyon önző, nagyon rossz teremtettem.

Stoveburry: Sir, mi lesz Gladysssel? Úgye életben marad?

Idegen úr: A mérég nem hatott, az ellenszer, amit beadtam, igen. Miss Gladys nem hal meg, amíg a Láthatatlan Leghatalmasabb el nem rendeli.

Stoveburry: Rossz Gladys... csúnya Gladys... nagyon ránk ijesztettél. Hát olyan rossz neked itt, mellettünk, velünk?

Gladys: Nagyon rossz. Mert én szerelmes vagyok beléd, Georges és nem tudok melletted szerelemtelenül élni.

Idegen úr (felkapja a fejét): Miss Gladys Georges miatt akart meghalni?

Gladys (nagyon halkán): Georges miatt akartam meghalni.

Stoveburry (hozzárohan): Gladys!

VI. JELENET

Voltak, Titokzatos látogató

(Az ajtó hirtelen kinyílik. Titokzatos látogató feltűnően hasonlít az Idegen úrhoz. Fekete redingótban, fekete écharp, fekete kesztyű, fekete cilind. A kezében fekete aktatáska.)

Titokzatos látogató: Jó estét kívánok! Mind (ránéznek).

Idegen úr (hirtelen kiegyenesedik, feléje megy, mélyen meghajtja magát): Jó estét, Kartárs.

Titokzatos látogató (mély meghajlással): Jó estét, Kartárs.

Idegen úr: Mit hozott, Kartárs?

Titokzatos látogató: Visszahívót, Kartárs.

Idegen úr: Mennem kell, Kartárs?

(A jelenet alatt Gladys és Stoveburry szinte ösztönösen összebújnak.)

Titokzatos látogató: A feladat véget ért, Kartárs.

Idegen úr: Szabad az írást, Kartárs?

Titokzatos látogató (aktatáskájából irást ad át): Parancsoljon, Kartárs.

Idegen úr (olvassza): ... amíg egy nő nem követi el érte ugyanazt, amit ő egy nőért elkövetett... Értem már, Kartárs.

Titokzatos látogató: Írja alá, Kartárs.

Idegen úr (aláírja): Parancsoljon, Kartárs.

Titokzatos látogató: Köszönöm, Kartárs. *(Az írást elteszi.)* A viszontlátásra, Kartárs.

Idegen úr: A viszontlátásra, Kartárs. *(Mindketten meghajolnak egymás felé. A Titokzatos látogató Gladysék felé is meghajlik és távozik.)*

VII. JELENET

Voltak, a Titokzatos látogató nélkül

Gladys: Mi volt ez? Álmodtam?

Stoveburry: Nem álmodtál, Gladys. Mintha én is láttam volna egy ismerlent.

Idegen úr: Nem álmodtatok, Aki ittjárt, a Láthatatlan Leghatalmasabb követe volt. Olyanok vagytok a Legnagyobb Úr előtt, mint a sakkfigurák, amelyeket legbölcsebb kezével tologat ide-oda a táblán. A Láthatatlan Leghatalmasabb elküldte követét, hogy közölje veletek: Stoveburry lord három esztendővel ez előtt beleavatkozott abba, amibe nem volt joga beleavatkozni. A legbölcsebb megbüntette és a büntetés lejárt. Lejárt, mert jött egy nő, aki ugyanazt akarta érte elkövetni, beleavatkozni abba a jogba, amely az emberek életét határolja. Nem álmodtatok, a varázslat véget ért és én most elbúcsúzom tőletek. *(Meghajlik, el.)*

VIII. JELENET

Gladys, Stoveburry

Gladys: Mi volt ez, Georges? Te érted?

Stoveburry: Én értem, Gladys. Nagy dolgokat éltünk át. Majd elmesélem egyszer. Ha biztos leszek abban, hogy csakugyan szeretsz.

A „DÉLIBÁB”

színházi hetilap vegyes számai 500 oldalas terjedelemben, izléses kartonkötésben 1 pengő 90 fillér bérmentve, 8 pengő bolti ár helyett. Ha utánvétellel kívánja, 50 fillérrel többet számít a posta. Az összeg bélyegekben ajánlott levélben is küldhető. Megrendelhető a „DÉLIBÁB” kiadóhivatalánál, Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12

Gladys (a vállára hajtja a fejét): Még kérdezed, Georges?

IX. JELENET

Voltak, az Idegen úr

Idegen úr (megjelenik a külső színpadon. Autóköpeny, autósapka van rajta, a kezében kis bőrönd. Oldalt megáll, a bőröndöt leteszi, lassan húzógatja nagy autókesztyűjét és nézi Gladyséket).

Stoveburry: Végtelenül szeretlek, Gladys. Sohasem tudtam elképzelni, hogy ennyire tudok szeretni.

Gladys: Én is nagyon szeretlek, Georges. Én buta, csacsi, édes párom.

(Csók.)

(Messze megszólalnak a harangok és szólnak egészen a darab végéig.)

Gladys: Harangoznak.

Stoveburry: Tizenkét óra... beköszöntött az új év.

Gladys: Az új év... az új élet... az új boldogság!

(Csók.)

(A harangok mind erősebben és mind közelebről szólnak. A kis függöny lassan lemegy. Az Idegen úr mosolyogva a sűgőlyuk elé megy, reflektor világítja meg és harangzúgás közben beszélni kezd.)

Idegen úr: Emberek, mielőtt hazamentétek, hogy elfelejtkeztek rólunk, álljatok meg pár percre. Sakkfigurák vagytok csak a Láthatatlan Leghatalmasabb tábláján, és böles az a kéz, amely sorsotok irányítja. Ne lázzadozzatok, ne akarjatok beleavatkozni azokba a jogokba, amelyek nem feiték. Ne emeljetek fegyvert magatok ellen és ne káromoljátok a szerencséseitek, mert szerepet játsztok csak mindannyian az élet színpadán, színészek vagytok és úgy kell tennetek, ahogy a nagy Rendező azt parancsolja. Emberek... boldog új évet... jó éjszakát.

(A harangok fortissimo zúgnak, függöny lassan le.)

Apró történetek

Lakonikus válasz

Gózon Gyula a minap egy ismerősét hívta meg ebédre. A levest már betálatták, de a háziasszony, Berky Lili még egy pillanatra kinézett a konyhába. Eközben történt, hogy Gózon Gyula egy hirtelen mozdulattal feldöntötte a levesestálat, amely darabokra törött.

— Mi az — kiáltott be a nagy lármára Berky Lili, — mi folyik ott benn?

— A leves, Lilikém — felelte csendesen Gózon.

Amerikai történet

A newyorki gyároshoz beállít a titkára és jelenti:

— E pillanatban kaptunk egy táviratot ügyvédünktől, aki Csikágóban vezetni perünket.

— Na és mit ír benne? — kérdi a gyáros.

— Csak annyit, hogy „az igazság győzött”.

— Rögtön táviratozzon vissza, hogy jellebbezen.

Az új háziasszony

Sarkadi Aladár mesélte el az alábbi történetet arról az ifjú művésznőről, aki nemrégiben ment férjhez.

Az ifjú művésznő betálatta férjének az első magakészítette ebédet.

— Az Istenért, fiacskám, mi ez? — rémüldözött a férj — linzertorta tartármártással?

— Ne haragudj drágaságom — felelte megszeppenve a művésznő, — de végtelenül két lapot fordítottam a szakácskönyvbe.

Védekezés

Medgyaszay Vilma nemrégiben egy jótékonycélú estélyen lépett fel.

— Na kedves úram majdnem beleültem a számaimba — szolt szemrehányóan Medgyaszay annak a műkedvelő úrnak, aki a zongorán kísérte, — mindig el-elmaradozott a kísérettel.

— Bocsánat művésznő — tiltakozott a megszólított, — ön téved, hiszen sokkal hamarabb lettem kész, mint ön.

nyében közölni kell egymással, hogy ez vagy az a színpadi toalett szencziós és, hogy az vagy az a színész kuki. A büffé legszorgalmasabb látogatói is az erkélyről kerülnek elő, az én vendégeim nagyrésze csak előadás után vacsorázik otthon és addig a büffé csemegéivel csillapítják étvágyukat.

A közönséggel legjobb viszonyban a karzat jegyszédője van. Itt bizonyos barátságos hang uralkodik, az egyes színészekről a jegyszédő ad felvilágosítást a közönségnek és a közönség a jegyszédővel közli véleményét. Itt nem kell az egyenruhának olyan rendeznek lenni, a gallér puha is lehet, a kesztyű sem fontos a kézen, hiszen a publikummal itt gyakran nem is lehet kesztyűs kézzel bánni.

A jegyszédő így beszél:

— Jaj, kérem, nekem azután igazán sok bajom van a közönséggel. Először is a belógósok ellen kell irtó hadjáratot vezetni. Azután vigyázni kell arra, hogy akiknek hátra szól a jegye, az ne üljön előre. Állandóan résen kell lenni, hogy hangos közbeszólásokkal ne zavarják az előadást. Figyelmeztetni kell őket, hogy a zsíros papírost, amibe a vacsorájukat magukkal hozzák, ne dobálják le a földszintre. Mert a legtöbb vendég magával hozza vacsoráját, vagy legalább is vajaskenyeret és egész előadás alatt majszol. A legrendesebb látogatóim a diákok, akik klaszszikus előadásokra magukkal hozzák a szöveggönyvet és gyakran nekem tesznek heves szemrehányásokat, ha valamelyik színész nem mondta szerepét pontosan úgy, mint

ahogy a költő megírta. Szünet közben azután hangos a folyosó, de azt le kell szögezmem, hogy az egész színházban sehol sincs annyi áhítat, mint az én közönségem egy részénél. Ez a rész nem azért jár színházba, hogy hencseregjen velem, nem azért, hogy toalettjeit bemutassa, nem azért, hogy pukkassza barátjait, de mert rajongó szerelmesei a színpadnak. És nem egyszer láttam, hogy amikor az utolsó felvonás után összecsapódik a függöny, az én közönségem rohan először ki a színházból, hogy a színészbejáró előtt összegyűlve ünnepelje a művészeket és autogramrohamot intézzen ellenük. Ez tehát a színház keresztmetszete a földszinttől a karzatig. Így látják a jegyszédők.

Egy ragyogó női fej

Operett — nem operett

Irta:

Lakatos László.

Azt kérdezi tőlem a „Déliab” szerkesztősége, milyen darabon dolgozom. Válaszom.

Új darabom címe: „Operett”.

Acíme: „Nem operett, 3 felvonásban.

Hát akkor micsoda? Ha operett is, mégsem operett?

Megmondom: ez a darab egy háromfelvonásos paródia akar lenni. Csúfolódás. Szatíra. A színházról. A színműírásról. A színjátszásról. A színingazgatósról. A rendezésről.

Lakatos László

Ezzel persze korántsem akarom azt mondani, hogy amit csinálók, új. A gondolat: a színpadon beszélni a színházról, színpadra vinni magát a színházat, ósrégi. Lásd: a „Hamlet”-ben a színészjelenetet. Lásd: „Szentivánéji álom”. Lásd: Shakespeare-től Pirandellóig egész sor darab, móka, persziflázs.

Ami az én darabomban új akar lenni, az, hogy erről a témáról mai nyelven beszéljek, mai gondolatokat közlök. Ez volna benne az úgynevezett modernség. Ha ugyan...

Ha ugyan meg is írom a darabot.

Mert egy darabot elkezdni és egy darabot meg is írni, ez két különböző dolog. Két nagyon különböző dolog.

Összintén...

Katona József bizonyára mélyen csodálkoznék azon az anakronizmuson, amely drámájának egyik minapi előadása kapcsán történt. Gertrudis királyné zserbót küldött egyik apródjának. Nem emlékszünk rá határozottan, mi volt Gertrudis, korának kedvenc cukrázati különlegessége, de hogy nem zserbó, az majdnem biztos.

Ennek a „Bánk bán”-bontonnak egy olyan incidens volt az előzménye, amely viszont esetleg nem anakronizmus. Tudnillik lehetséges, hogy az eredeti Gertrudis királyné is pofozkodott. Akkoriban a sajtószolgálat nem volt olyan friss, mint manapság, lehet, hogy a világtörténelem néhány nyaklevesét elsikkasztották a felületes hírlapírók, az Anonymus átvett riporter és kollégái.

Most a sajtó ismertette az ügyet. Az ügy végén az illető művészről nyilatkozatot helyeztet el egy délutáni lapban, amely szerint 1. aznap nem is volt ideges; 2. nem is pofozkodott; stb...

Dehogy is nem, művész, kérem! Az a pofo rendkívül erős volt. Visszahatólag. Az a pofo az állam legelőkelőbb színházának úri tónusát támadta meg és a színinövendékek jónevelésébe vetett hitel. Hiszen a művész csak éjjel tragika, nappal tanár. És ezzel a legutóbbi pedagógiai működésével bizonyára élénkebb nyomot hagyott a közudatban, mint eddig látott királynői gesztusaival. A művésznőnek jogában van idegesnek lenni, de a tanárnőnek — soha! A művész ellen lehet védekezni, de a tanár ellen legalább is kockázatos. Ezt nem szabad elfelejteni, mert ez az a körülmény, ami még csúnyábbá teszi az ügyet. A művész bontonnját el kellett fogadni, mert (ellenkező esetben) mit szólna a tanárnő?

Tudja-e a művész, hogy mielőtt egy úricsalád színpályára adja félve őrzött leánygyermekét, mennyi gondot ad az a probléma, vajjon comme il faut intézmény-e a színház? És tudja-e a művész, milyen véleménye van elhamarkodott karmozdulatait után egy csomó úricsaládnak arról a színházról, ahol egy örökös tag idegei minden különösebb ok nélkül ilyen gyorsan felmondják a szolgálatot?

Konzervatív-e a Színművészeti Akadémia?

A színészképzés a gyökerét, az alapját jelenti minden színpadi problémának. Az, hogy a következő évtized színpadi stílusa hogyan alakul ki, nagy mértékben függ attól, hogy ma az akadémián a tizenhat éves művésznők és a tizennyolc éves művész urak milyen levegőt, milyen eszméket szívnak be. Talán nem túlzás tehát, ha azt mondjuk, hogy a modern színház problémája azonos a modern színészképzés problémájával.

Ebben a tekintetben a színművészeti akadémia sok kételyt ébresztett a közönség körében.

Konzervatív színészképzés: konzervatív színészgeneráció. Vajjon csakugyan így van-e? A színiakadémia szakállát közelebből is meg kell néznünk. *Sebestyén Károlyhoz*, az intézet igazgatójához fordultunk egyenesen ezekkel a kérdésekkel:

— *Avull-e az Akadémia tananyaga és tanítási módszere? Lépést tart-e a haladó színpadi törekvésekkel? Tesz-e valamit azért, hogy növendékei ne csak diplomát és elméleteket, de modern, a kor követelményeinek megfelelő képzést nyerjenek?*

Kérdéseinkre *Sebestyén Károlytól* a következő választ kaptuk:

— *Mindenekelőtt kijelentem, hogy a felvételi vizsga anyaga nincs korlátozva. Minden jelentkező azt mondja el, amit akar, tehát Adyt éppúgy, mint Berzsenyit. Ellenben maguk a jelentkezők nagy rostáláson mennek keresztül. Csak azokat vesszük fel, akikben feltétlen tehetséget látunk, hiszen nem célunk a színészproletáriátus fokozása. Így aztán sokszor azok nevezik az akadémiát konzervatívnak, akiket a felvétel alkalmából visszautasítottunk. Az idén például hatvanan jelentkeztek az Akadémia első évfolyamára: ezek közül felvettünk nyolc fiút és tizenkét lányt, tehát egyharmadot. A két magániskola természetesen korántsem ilyen szigorú, a többiek, a zugiskolák pedig úgyse számítanak.*

Ha a tananyag a konzervatívizmus látszatát kelti, mi szívesen viseljük

ezt a látszatot. Ez azt jelenti, hogy ragaszkodunk a nagy nemzeti tradíciókhoz, amiktől még a proletárdiktatúra idején se tértünk el. Akkor is ugyanazokat a darabokat játszottuk növendékeinkkel, mint előbb s akkor is a „Bánk bán” volt egyik vizsgadarab.

Tanulás anyagául mindig a klasszikusok a legalkalmasabbak. A növendékeket elvégre nem használhatjuk kísérleti nyulakul és bemutatókat se tartathatunk velük. Ellenben, hogy a haladás elől se gyakorlati, se pedig elméleti téren nem zárkozunk el, azt több intézkedésünk bizonyítja. Így például tavaly *Hevesi Sándor rendezői kurzust* tartott a haladottabb növén-

Az én kedvenc cipőasztám!

Gyártja Magyarország legrégebbi gyára:

BENES TESTVÉREK

vegyészeti gyár R.-T.

GYÖR, BUDAPEST

dékek részére, ami az idén heti két órában kötelező tantárgy lett. Hevesire pedig igazán nem lehet ráfogni, hogy konzervatív volna. De ennél még tovább is megyünk. A kultuszminisztérium megbízásából bizottság foglalkozott a színészképzés reformjával. A bizottság elnöke én voltam, előadója Sallay Géza, tagjai pedig Beöthy László, Harsányi Zsolt, Hevesi Sándor, Molnár Dezső és Hegedűs Gyula. A bizottság proposíciót terjesztett elő, hogy engedélyezzenek az akadémiának egy negyedik évfolyamot, afféle „mesteriskolát”, amelynek tagjai egyrészt az akadémia legkiválóbb végzett növendékei, másrészt egyetlen végzett fiatalberek lennének, akik nem színészi, hanem rendezői pályára gravitálnának. Szóval, ez egy egészen modern rendezőiskola lenne, amelynek megvalósulása kizárólag a miniszter jóváhagyásától függ.

Tessék elhinni, hogy a mi főiskolánk minden tekintetben, tehát haladottság tekintetében is legalább egyenlő áll a legkiválóbb külföldi: a bécsi, párizsi, berlini iskolákkal. Berlin színiiskolája részletesebben tanít technikát, mint mi, de egyébként gyöngébb. Még híresebb a Reinhardt színésziskolája, amelyhez azonban magának Reinhardtnak semmi köze sincs: néha éveket színét se látja. A bécsi

Sebestyén Károly dr.

iskola jó, éppúgy a Burgszínházzal függ össze, mint a mienk a Nemzeti-vel, míg a párizsi állami iskola évenként mindössze tíz növendéket vesz fel, akiket ösztöndíjakkal nagyszerűen támogat, de a többiek ott is magániskolákba szorulnak.

A budapesti színiakadémia a maga hatvanhárom évével a legrégebb minden efajta intézmény közül s bizvást mondhatom, hogy a haladottsága iránti összes kételyek alaptalanok.

Szívesen közöljük az Akadémia igazgatójának nyilatkozatát, amellyel magát (és ezzel az irányítása alatt álló iskolát is) a modern színházi törekvések mellett exponálja. S azt reméljük, hogy kezei alól idővel nemcsak modern tagok, hanem modern vezetők is kerülnek a színházakhoz.

Szánthó Dénes.

Ruhapróba

Delly Ferenc ruhát próbál a szabójánál.

— Itt, a me'nél egy kissé eláll a ruha — állapítja meg a szabó, — majd ki fogom javítani úgy, hogy észre sem veszi, hogy ott volt valami.

— Na, azt éppen nem szeretném — rázza meg a fejét Delly, — ott tartom ugyanis a pénztárcámat.

A finom játékos

Pethes Sándor és Gyergyay István egy közös ismerősükről beszélgetnek, aki híres a játékszenvedélyéről.

— Nem értem — mondja Pethes — hogy barátunk a kártyában mindig nyer, de a löversenyen mindig veszít.

— Én igen — feleli Gyergyay — A lovakat ugyanis nem tudja keverni.

Amerikai történet

Fráter Lóránd mesélte el ezt az alábbi kedves amerikai viccet.

Egy farmer látja, hogy a szomszédja rettenetesen veri a feleségét.

— Miért veri úgy a feleségét? — kérdezi a farmer.

— Mert folyton azt állítja, hogy nem boldog a házassága.

DÉLBAJ

gszínház
a Nemzeti
kola éven
léket vesz
agyszerűen
is magán-

a a maga
gibb min-
s bizvást
adottsága
ptalanok.

mia igaz-
elylel ma-
alatt álló
főrekvé-
reméljük,
k modern
k is ki-

ó Dénes,

a szabó-
é eláll a
— majd
zre sem

ném —
tartom

István
getnek,
ól.

hes —
mindig
veszít.
ay —
everni.

zt az

szom-
ségét.

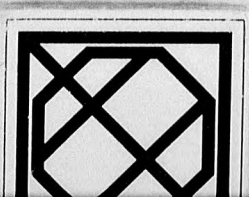
hogy

Film

Naney Wrefell új ameri

VÖRÖSHAJUAK ELŐNYBEN

* IRTA CLARA BOW *

Hollywood, október hó.

A Marathon Streeten áll a Paramount-filmgyár hatalmas palotája, ahol belül olyan lázas munka folyik, amit odaát az öreg Európában el sem tudnak képzelni. Végigmegyek a hosszú öltözőfolyosón. Az egyik ajtón csak ennyi: Clara Bow. Az elősiető öltöztető bejelent és néhány pillanat múlva szerében ülök a Paramount egyetlen vöröshajú sztárjával.

Az a vörös haj alapozta meg Clara Bow szerencsését. Amerikában ugyanis megállapították, hogy a vöröshajú nők a legtehetségesebbek, a legszorgalmasabbak, a legtemperamentumosabbak.

— Ennek köszönhetem sikeremet — állapítja meg maga Clara Bow is. —

Elynor Glyn „It” című könyvében — amelynek filmváltozatát én játszottam el, — szintén a vöröshajúakat részesíti előnyben.

— Mindenütt azt hallok, hogy a modern lányok könnyelműbbek és léhábba elődeiknél. Én ezt kerekén tagadom. A bidermeyer, a rokokókorabeli és a mai lány között szerintem nincs semmi különbség. Csak az esz-közök változtak meg, amelyekkel ideáljáért harcol. A konzervatíván gondolkodó emberek elfelejtik, hogy ezt a fejlődöttebb kor hozta magával. A zongorát felváltotta a golf és a tennisz, a délutáni Kräntzcheneket az ötórás tea, a kézimunkázó nőt a ma sokkal inkább és intenzívebben dolgozó lány. Főleg ez az utóbbi tett minket függetlenebbé.

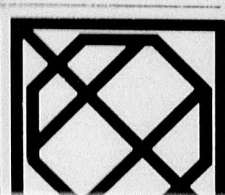
— Ismétlem, hogy csak a hajunk és a szoknyánk lett rövidebb, a kíváncság mélyebb, de a mai lány ennek ellenére is ugyanolyan, mint száz évvel eze'ött.

— Azt hiszem, ha beszélni tudna, Lissynek is ez volna a véleménye — fejezi be az intervjút Clara Bow.

— Nem tudja, ki az a Lissy? — nevet Clara Bow, amikor csodálkozó arcomat látja. — A leghűségesebb barátóm, akinek minden titkomat elmondom és aki azt sohasem pletykálja tovább. Ha kimegy a filmgyár udvarára, ott látja állni a sarokban, égszínkékre mázolván. Négyü'éses az én kedves Lissym és óránként százötz kilograméter sebességgel fut.

E felvilágosítás után már rohan is ki Clara Bow az öltözőből, mert kezdődik a fölvétel. Sietős búcsúzkodás után eltűnik szemünk elől ez a nagyszerű lány, akiben Elynor Glyn szerint csakugyan megvan az a bizonyos „jizé”.

Tarnay Tibor.

délben

EN ✱

delből

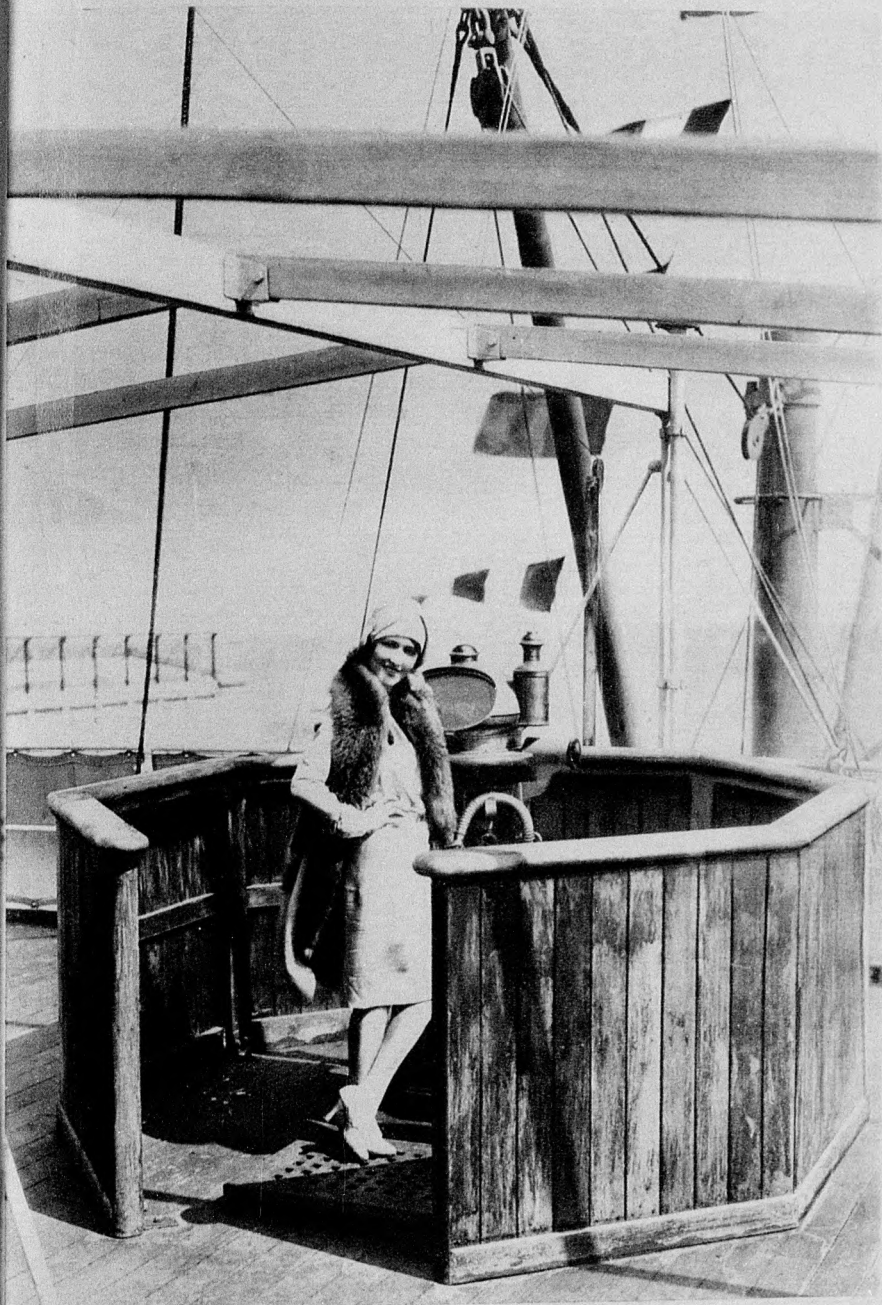
nyében —
játsoztam
t részesíti

✱
hogy a
ek és lé
reken ta
okókor
szerintem
k az esz
nyelkekkel
van gon
ogy ezt a
l. A zon
ennisz, a
órai tea
l inkább
r. Főleg
lenebbé.
hajunk
a kivá
mnek el
áz évvel

tudna,
énye —
w.

— ne
ozó ar
barát
elmon
tykálja
udva
égszín
en ked
kilo

han is
rt kez
zkodás
nagy
szerint
onyos
bor.

Dorothy Sebastian amerikai filmszínésznő motoros hajóján (Foto M-G-M)

Fiatalság - bolondság *

* IRTA POLA NEGRI *

Lusta levélíró vagyok és ezért a naponta százával érkező érdeklődő levelekre ilymódon szeretnék válaszolni. Így legalább nem kell többszázszor ugyanazt a választ megírnom.

Mert a legtöbb hozzám intézett levelet húsz-huszonegy éves fiatal emberek írják, akik mind film-partneremül ajánkoznak.

Minden levélből kiérződik a fanatikus és fiatalos rajongás a film rejtélyes világa iránt. Vajjon miért van az, hogy a fiatalok minden titkos vágya, imádata Hollywood felé fordul, akárcsak mint a mohamedánok Mekka irányában.

Ne higgyetek el gyerekek semmit sem ennek a legmodernebb szírnének, a filmnek.

A filmszínház kényelmes szölyjé-

Pola Negri

ből nézve, persze, szép ez az élet, de annál nehezebb maga a valóság. A dicsőségnek, a hírnévnek nagy ára van. Sok keserű kenyeret kell megenni addig, amíg végre *esetleg* érvenyesülhet az ember.

Akiban nincs elég akarat, az mindörökké elbukik, bármily tehetséges is és legjobb esetben líftboy lehet Hollywoodban.

Biztosan érzem és tudom, hogy titeket nemcsak a dicsőség vezet Hollywoodba, hanem valami egészen más is. *Le szeretnétek rázni magatokról szülőitek jogos gyámkodását.* Függetlenek szeretnétek lenni. A magatok urai, aki kénye-kedvére csinálhatja azt, amit akar. Pedig ebben nagyon csalódtok, mert

a filmsztár a világ legnagyobb rab-szolgája.

Mert hiába ünnepelt sztár valaki, a siker ezer és egy tényezőtől függ. A közönségtől éppúgy, mint a jó egy-néhány direktortól, rendezőtől, partnertől, operatortól és filmírótól. Azt hiszem, ti is észrevettétek, hogy az utóbbi időben szerepkört változtattam. A ragyogó ruhákba öltözött vámpírtípust felcseréltem a szolid és szelíd asszonyzsánerrel. Mindezt miért? Csak azért, mert a közönség már-már azt hitte, hogy az életben is úgy viselkedek és úgy élek, mint a filmen.

Éppen azért ismételtlen csak azt felelhetem nektek, hogy vigyázzatok és jól gondoljátok meg a dolgot. A film olyan, mint a gyönyörű virágokkal telehintett hínár. Tele van ezer veszéllyel.

Mindezekon felül pedig, kedves barátaim, ha az egész életemben reggeltől estig filmoznék, akkor sem tudnék annyi filmet eljátszani, mint ahányan partneremül ajánlkoztak. Már pedig senkit sem szeretnék közületek megsérteni, inkább tehát lemondok valamennyitokról. De azért ugye, jóbarátok maradunk.

Lon Chaney,

a Metro-Goldwyn nagynevű művésze november 8-án lép fel a budapesti közönség előtt „Rémnapok Szibériában” című hallatlanul izgalmas filmjében, amelyben a maszkrozásnak ez a kitűnő mestere ismét a legszenzációsabb maszkban jelenik meg

élet, de
lóság. A
nagy ára
ell meg-
leg érvé-

rő, az
tehet-
liffboy

, hogy
zet Hol-
zen más
agatokról
üggetle-
nagatok
nálhatja
nagyon

rab-

valaki,
l függ.
jó egy-
part-
ól. Azt
ogy az
toztat-
ltözött
olíd és
miért?
ár-már
visel-
en.

k azt
zzatok
got. A
rágok-
ezer

es ba-
eggel-
adnék
nyan
pedig
meg-
vala-
bará-

* Játékok játéka *

A legesodálatosabb produkciók egyike, amit csak el lehet képzelni. Végtelenül egyszerű és mégis hihetetlen energiát követel és hihetetlen szorgalmat az előtanulmányozásban. Egy érdekes családról van szó; a Graésen-család három tagból áll. Férj, feleség és kisleánykájuk. Nem is lehetnek mások, mint német származásúak, csak ebben a nációban van a szorgalomnak az a hihetetlen mennyisége, amely képes a legnagyobb türelmet igénylő gyakorlatokat is betanulni és elvégezni.

A Graésen-család egy gyönyörűen fölépített, tarka-barka virágos, függönyös színpadon végzi a produkcióit. Egy pár kalapot — női és férfi kalapokat, jó szélesek — tartanak a kezükben. Szorosan egymás mellé állnak s elkezdenek labdázni a kalapokkal.

Egymásnak adogatják a kalapokat,

mintha csak valami gyermekjátékot imitálnának.

A kalapok aztán egyre szédtöbb iramban szaladnak a magasba s kerülnek vissza a feldobójukhoz, aztán össze-visszacserélődnek ezek a kalapok, valósággal kaleidoszkópszerűen váltják fel egymást, már nem is igen lehet látni, hogy a háromtagú család egy-egy tagja milyen kalapot dobott föl s milyent kapott vissza, csak egyetlen, vagy csak véletlenül sem pottyant le a kalap a földre, hanem mindig a rendeltetési helyére esik.

Ez a mutatvány csak kezdet, most jön a java a dolognak. Egy-egy kalapot közben kieserélnék s a kalapok helyett finom, felméteres nagyságú tükröket dobálnak egymásra. El lehet képzelni, milyen rendkívüli érzék kell most már ehhez, hiszen a tükrök kétszer-háromszor olyan súlyos, mint a

Dobálás a tükrökkel (L'Art foto)

kalap, tehát minden dobáshoz más és más megfelelő dobóenergiára van szükség. Most tehát a dobálózás úgy történik, hogy a férfi, a nő, a leány vagy kalapot vagy tükröt dob föl és le és ugyancsak kalapot vagy tükröt kap vissza. Ezeket a játékokat szintén örült sebességig képesek fokozni. Játék közben azt is megcsinálják, hogy hol távolodnak, hol közelednek egymáshoz. Sőt még kergetőznek is. Persze mindez muzsikára megy s még arra is van figyelmük, hogy a ritmus váltakozó hosszúságára és gyorsaságára is ügyeljenek.

A férfi és nőnek van egy másik száma, amikor egészen nehéz, méteres tükrökkel labdáznak, ahol már a testi épségük is veszélyeztetve van, ehhez a játékhoz már nemcsak hihetetlen ügyesség és energia, hanem nagy testi erő is szükséges.

Ebben az utóbbi játékban a színpad legvégső távolsági sarkára mennek, hogy ezáltal is bizonyítsák azt a nagy lendületet, amelyet egy-egy dobásba kell helyezniök.

A férfinak van egy különszáma is. Egy nagyon széles női kalapot a

jobbkezebe vesz és nagy erővel előre lendíti a közönség felé. A kalap óriási ívben repül, végighalad a páholyok körül és így körbemenve a nézőtérben, az ellenkező oldalon visszajön. Így elmondva ez, úgy-e majdnem hihetetlenül hangzik, pedig a kalap valóban tisztán egyetlenegy indítás után ilyen körpályát ír le.

Kétségtelen, hogy ezek a mutatványok, amiket most leírtunk, legmeggyőzőbb példái annak, hogy a végsőkig megfeszített gyakorlat sok mindenre képesíti az embert. Nem valószínű, hogy ezekhez a mutatványokhoz született vagy öröklött tehetség kell. Ezekhez csak a végsőkig elmenő rutin, illetve évekre elmenő gyakorlat. Napi 8—10 órát kellett gyakorolni — éveken keresztül — ennek a családnak, amíg a gyermekjátékoknak ebből az ismert fajtájából egy világot érdeklő elsőrangú artista-produkciót tudtak csinálni.

Az emberi akarat sikerrel győz sok minden felett, ez áll nemcsak az artistaprodukciókra, de az élet bármilyen megnyilvánulásaiban is.

Dobálás kalapokkal (L' Art foto)

Kötelezően elrendelik a nők sportolását is!...

Az egész ország leventéi nyolc napon keresztül a fővárosban vizsgáztak. A vizsga kitűnően sikerült. A vidéki fiatal emberek nagyon szépen szerepeltek az atlétikában, úszásban, céllövésben, kerékpározásban és tornában, de semmivel sem maradtak el mögöttük a budapesti leventék sem. A mindössze négyéves levente-intézmény első nyilvános szereplése tökéletesen igazolta a hozzáfűzött várakozásokat és a sportkörök messze-menő reményeket fűznek ahhoz a körülményhez, hogy a leventezés révén az egész országban minden fiatal ember könnyen hozzájuthat a sport áldásaihoz.

A levente-intézmény olyan óriási tömegeket vont be a sportba, amilyenekre a társadalmi sport révén sohasem lehetett volna számítani. Egy összehasonlítás: a Magyar Atléták Szövetségének van körülbelül 7000 igazolt tagja, de ebből legfeljebb 1000 az aktív atléta, tehát olyan, aki ma ténylegesen sportol. Hasonló a helyzet a többi sportszövetségnél is. Ezzel szemben a leventezés kereteiben több

százezer ember sportol az ország területén. Az is nagy sikere ennek az intézménynek, hogy aránylag hihetetlenül kevés költséggel dolgozik: egy levente évenként alig egy pengőbe kerül.

Az iskolán kívüli fiúk kötelező sportolásának sikere azt a gondolatot vetette fel illetékes helyen, hogy nem lehetne kiterjeszteni a sportolás kötelezővé tételét a nőkre is?

Ennek a tervnek az első és legfontosabb argumentuma az a tény, hogy a Magyarországon feltűnően nagyarányú gyermekhalandóság oka óriási százalékban az anyák gyengesége. Ha tehát a fiatal leányokat megfelelő sportokkal erősítik, akkor ezen az úton is meg lehetne javítani az ország népesedési statisztikáját.

Az illetékes körök azonban máris hangsúlyozzák, hogy a nők kötelező testnevelésének elrendelését igen hosszú tanulmányoknak és nagyon gondos előkészítésnek kell megelőznie és addig hozzá sem szabad kezdeni, amíg megfelelő számú — több ezer — kép-

zett női testnevelő nem áll rendelkezésre.

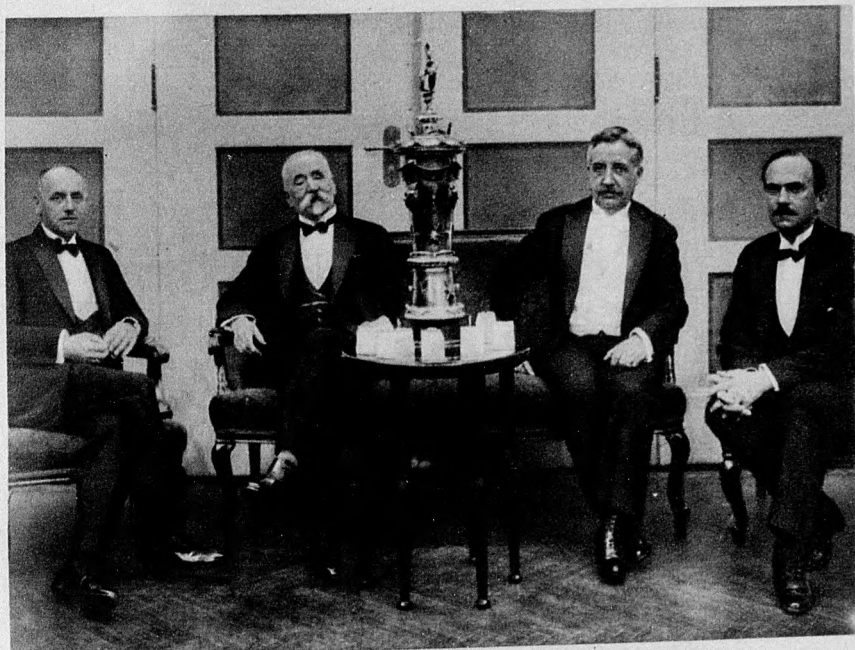
A nők testgyakorlásával eddig a primitív iskolai tornaórákon kívül csak magánintézetek foglalkoztak. Most ezeket is be akarják szorítani az iskolai keretek közé, ahelyett, hogy őket kérnék fel a kötelező női sport terveinek kidolgozására. Elvégre nem az a fontos, hogy a nők milyen gyakorlatokat végeznek, hanem, hogy egészségesek legyenek,

Canadai sportladyk

Acht védi Kalmár lövését az Ujpest—Hungária-mérkőzésen

Rákosi Jenő átadja Ujpest városának a városközi lawn tenisverseny vándordíját. Balról jobbra: Schröder államtitkár, a kultuszminisztérium megbízottja, Rákosi Jenő, Semsey Aladár, Ujpest polgármestere és Rakovszky István (Harsányi felv.)

Fay Halász Ida és Bodó Imre a Nemzeti Lovarda Egylet őszi concoursjának győztesei, a páros díjugratásban

Jelenet az Újpest—Hungária-mérkőzésről

E
mag
szon
res
Ver
van
Ver
nal
Lia
egy
jás
hag
szere
gött
Bro
vesz
rika
és m
Ver
tésn
Tátr
Tátr
cím
dig
ban
visz

Bro
yogta

—
hagy
megér
rovato
meg a
közül
— és
— an

—
remél

Ernst Tátray, a világhíró berlini magyar filmrendező a „Bánat asszonya” című új filmjéhez sztárt keres Budapesten és feljelezi Dénes Verát. Vera árva lány, de jó módban van és nagynénje, Tilda néni neveli. Vera Berlinbe jut és eljátssza a „Bánat asszonya” főszerepét. Tátray egy Liane Renz nevű filmsztárral állt együtt. Liane a második főszerepet játssza a filmben. Majd Liane ott hagyja Tátrayt, aki örül ennek, mert szerelmes Verába. Ettől a filmtől függött a Phoebus-filmgyár sorsa, mert ha Brown, aki eljött a bemutatóra, nem veszi meg, akkor megbukik. De az amerikai filmkirálynak megtetszik a film és megmenti a gyárat. Közben szemel vet Verára, aki azonban nem enged a kísértésnek, mert ő is úgy érzi, hogy szereli Tátrayt. Brown Olaszországba küldi Tátrayt, az ürügy az, hogy a „Nero” című legközelebbi filmet előkészítse, pedig valójában csak azért küldte el, hogy egyedül lehessen Verával. Vera azonban visszautasítja a pénzembert, aki viszont nem mond le róla.

Brown és Foerster megértően mosolyogtak össze.

— Az általam aláírt szerződéseket itt hagyom Miller elnök úrnál s ha Tátray megérkezik, maguk ketten töltsék ki a rovatokat, belátásuk szerint szabják meg az igényeiket s az aláírt példányok közül egyet-egyet küldessenek el nekem — és Brown megszorította Vera kezét — annak jeléül, hogy az üzlet all right.

— Most pedig menjünk a dinerhez, remélem, velünk tart? Még csak egy-két

napom van itt Berlinben, magának is jót tesz majd egy kis szórakozás.

Vera ez alkalommal elfogadta a meghívást. Hálás volt Brownnak, nem akarta elutazása előtt megbántani, csak annyi időt kért, amíg otthon átöltözködik. Az Éden-hotel halljában fognak találkozni.

Otthon, mint a gyerek, Tilda néni átkarolva, körültáncolta a szobát. Haddarva mondta el a történeteket, a nagy szerződést, Amerikát hogyan protezsálta Tátray a jövő reménysegeit.

— Siess öltözködni, Tilda néni, a három elnök meghívott, de eszemágában sincs egyedül lenni velük — csak előre te szigorú garde-dame!

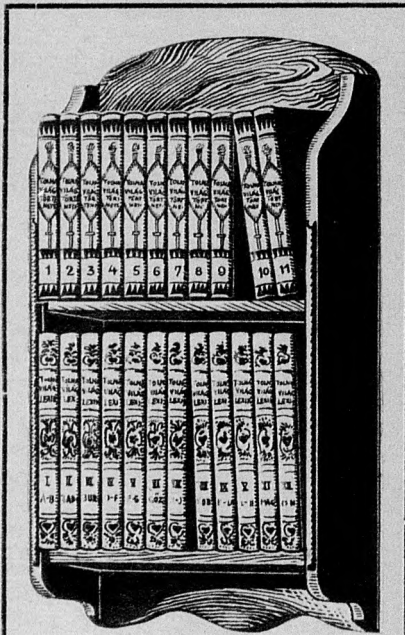
Az Éden-hotel halljában nagy meglepetés volt a megérkezésük, — hiszen Brown nem így képzelte el ezt az estét. Látszólag csak egy pillanatra volt elégedetlen Tilda néni miatt, de ez is elég volt arra, hogy Vera észrevegye és — meg legyen elégedve magával. A vacsora mégis kedélyesen telt el, Vera ma különösen szép és kedélyes volt. Sokáig ültek együtt a szinte zsúfolt étteremben, mindenki csak Verát nézte s körülöttük a csendes beszélgetésekből gyakran kihalatszott a „Vera Denise” név. Már éjfél felé járt az idő, lassan kiürült az étterem, a három férfi jókedve egyre nőtt és Brown indítványára valamennyien bevonultak a bárba, ahonnan már átszűrődött az érzelmes banjo halk muzsikája. Díszkrét félhomály volt a kis szobában, nesztelen hangulat, finom és tompított, mint egy szépasszony bu-

doarjában, csak a mixer munkája kocant be'ne néha-néha a csendbe. Pezsgőt ittak, a legfinomabb francia márkát, Vera alig néhány kortyot, de annál többet az urak. És ahogy a pezsgő mindinkább megoldotta a nyelveket, ki nem fogytak Vera dicsőítéséből, különösen Brown, aki valósággal szerelmet vallott! Vera ügyet se vetett rá...

— Nagyon szerettem volna magával négszemközt beszélgetni — fordult Brown csendesen Verához, — de itt persze erre nincsen a'kalmom.

— Velem? — kérdezte csodálkozva Vera. — Vajjon miről?...

— A sorsáról, Vera!

Könyvespolc

a Tolnai Világlexikona és Világtörténelme részére. Egy izléses szabadisz az itt rajzban bemutatott könyvvállvány, amely 60 cm. magas és 33 cm. széles.

A könyvvállványon 12 Lexikont és 12 Világtörténelmet lehet elhelyezni. Igen izléses és finom kivitelben készült diófaszínben. Az ára 6 pengő 90 fillér, postadíj 60 fillér. Utánvéttel 40 fillérrel drágább.

Megrendelhető a „Délibáb” kiadóhivatalánál, VII, Dohány ucca 12.

— Hiszen ezt már elintéztük az irodában...

— Csak félig — válaszolta Brown, — ott se voltunk egyedül.

— Kíváncsivá tesz, talán holnap délután jöjjön el hozzám, ott senki se fogja zavarni.

— Köszönöm, feketekávéra ott leszek.

— Menjünk talán — ajánlotta Vera. Hazaértek. Ahogy Vera eltűnt a házuk kapujában, Brown még sokáig nézett utána.

— Isteni asszony! Egészen elvette az eszemet!

— S az eredmény? — kérdezte Foerster.

— Holnap délután itt feketéztem nála, kettesben, egyenesen megmondtam neki...

— Diadal! — harsogta Miller. — Hja, Amerika és a dollár!...

Tovább folytatták a dárídót. Betértek Berlin leghangosabb mulatójába s öt perc múlva patakokban fo'yt a pezsgő és csapzothajú artistanők kacagásától, néha-néha ijedt sikoltozásától volt hangos a szeparé.

Hajnalban kerültek haza. Brown ügyetlenül motoszkált az ajtaja előtt — a kulcs nehezen talált a zárba — s amikor végre mégis csak benn volt a szobájában, monoton és csendes dudogtatása még sokáig kihal'atszolt a folyosóra.

Későn ébredt, fáradtan és rosszkedvűen, de hirtelen eszébe jutott a délutáni fekete, felvillanyozva sietett az öltözködéssel, kicsipte magát, mint a diák, aki első találkájára indul, a hotel éttermében türelmetlenül, sietve evett va'amit s máris útban volt Veráék felé.

A szalon, ahol Vera várakozott, előkelő, műértő izléses volt berendezve. Vannak műlők, melyek első pillantásra tiszteletet parancsolnak; ez a szoba fokozottan ilyen volt! A'ig gondolt erre, már Vera és Tilda néni üdvözölték nyílt és őszinte örömmel, érdeklődtek az este befejezése iránt és Vera pajkosan jegyezte meg:

— Irigylem a férfiakat! Képzelem, milyen tivornya következett azután, hogy szabadjára maguk között marad-

lak... A munka embereinek kell néha egy kis kiruceamás — no csak ne tagadja, kedves Brown! — a száraz Amerika után jól esik ez a végtelenül szabad Berlin.

A nagy ezüsttáca, melyen a szobalány a feketét szolgálta fel, csak két csésze volt. Tilda néni töltötte be az illatos, gőzölgő feketekávé és a világ legtermészetesebb hangján búcsúzott el Brownról.

Ketten maradtak. Vera fesztelenül diskurált, ötletes és széles volt, igazi nagyvilági dáma.

— Ez nem az a színésznő — gondolta Brown, — akit elbódít az ékszer, pénz, szerep, vagy a hatalmas filmelőnök barátsága! Ennek tiszta szíve van, ez még hisz a művészet szentségében, még nem kezdte ki a hiúság, az élet. Itt ugyan a stúdió, az elnöki szobák minden kipróbált módszere hajtórést szenved.

Szinte gyáván, meghúnyáskodva hallgatott.

— Itt taktikát kell változtatni!

— Azért akartam zavartalanul beszélgetni magával — kezdte lassan, majdnem akadozva Brown, — mert kormányozni akarom a jövőjét. De ehhez kell, hogy alaposan ismerjem a múltját. Nekem tartózkodás nélkül mindent elmondhat, rám bízhatja a titkait — ha ugyan vannak, — mindent tudni szeretnék, meglássa, meg fog győződni róla... nem élek vissza a bizalmával!

— Bátran visszaé'het vele, mister Brown! A mi életünkben nincsenek titkok. Anyátlan vagyok, gyerekkorom óta Tilda néni nevelt fel. Az intézetből egyenesen a színiiskolába kerültem — sok harcom volt a családommal! Aztán jött az első magyar film, sikerem volt odahaza és alig pihentem ki az első siker izga'mait, máris jött Tátray, felfedezett és — idehozott! Hát ez az én történetem. Úgy-e, nincs benne semmi elhallgatnivaló?

— És a vagyoni helyzetük?

— A Tilda néni, Istenem, nem nábob, de van otthon valamicskéje: néhány száz hold földje, csinos kastélya és annyi jövedelme, hogy még itt Ber-

linben is minden kereset nélkül egész szépen éldegélhetnék gondtalanul. A többi pedig úgyis tudja, elnök úr: a maguk jóvoltából akkora gázsím van, hogy most már én is gazdagnak, függetlennek érzem magam.

— A szerelem? — kérdezte félénken Brown.

Vera elpirult.

— Ha ideérkezésem előtt kérdezte volna tőlem — mondta, — nyugodtan néztem volna a szemébe, de most, látja, önkénytelenül! elpirultam, erre a kérdésre most már nem tudok gyorsan felelni. Valami ébredezik bennem, néha nyugtalanít és idegesít, máskor soha nem érzett melegség tartja fogva a szívemet. Hogy mi ez, nem tudom, nincs még határozott formája, de félek, szerelem lesz belőle! Ne kérdezzen tovább, többet úgyse mondanék, rajtam kívül még nem tud róla a világon senki se.

— Látja, Vera — kezdte Brown, — bevallom, azért jöttem ide magához, mert önző ember vagyok, magamnak akartam ezt a kincset könnyűszerrel

A szerelem? ... — kérdezte félénken Brown

megkaparintani és ne higye hogy lemondok erről a tervemről, továbbra is escelekedni fogok érte... talán elérem célomat. Most elbúcsúzunk, nem mondtam magának semmit, csak arra kérem, legyünk jóbarátok s ha majd a közel jövőben mégis csak észreveszi, hogy valaki mennyi mindent tesz magáért, akkor gondoljon mister Brownra, aki odaát Amerikában is mindig csak magával fog törődni.

Kezet csókö't Verának, mélyen meghajolt s úgy ment el, mint aki nagyon meg van elégedve magával.

— Hát mi volt? — kérdezte Tilda néni kíváncsian.

— Az, amit néked előre megmondtam. Azért jött ide az amerikai, hogy felajánlja nekem a pártfogását, vagyont és szerződést, ha a szeretője leszek. És látod, a végén el se merté mondani ezt a szándékát, hangot és modort változtatott... és már nem akart semmit! Nyugodt lehetsz, Tilda néni, úgy kormányozom én ezeket, ahogy akarom. Egyelőre még én vagyok az úr magam felett, még nincsen semmi veszedelem...

— És Tátray? Itt is ilyen biztos vagy?

— Ez már nehezebb, de itt is bízhatok bennem, harcolni fogok saját magammal is!

Csendes napok következtek. Vera egyszerre azon vette észre magát, türelmetlenül számolgotja a napokat. A második hét derekán végre levél jött Tátraytól. Dobogott a szíve, amikor felbontotta.

A világhírű író, WILDE OSZKÁR

egyik leghíresebb színdarabjában azt írta, hogy: „először a modor, azután a morál”. Ez valóban így is van, mert a társadalmi forma és érintkezés már sok ember karrierjének vetette meg alapját. Az Athenaeum kiadásában most megjelent

DÁMA ÉS GAVALLÉR

című füzet kimeríti mindazokat a formákat és szokásokat, melyek a társadalmi érintkezésben a jó modornak és biztos fellépésnek elengedhetetlen kellékei. Ára 1 pengő 80 f, bérmentve 1 pengő 90 f. Megrendelhető: kiadó-hivatalunkban, (VII. ker., Dohány u. 12)

Drága művésznő! Éjjel-nappal sietem, hogy itt elvégezzem a dolgomat s minél hamarabb ott lehessenek, ahol a legszívesebben vagyok. A jövő héten érkezem. Ilyen türelmetlen még nem voltam soha! Ha Magával lehetnék itt, még sok esztendeig tartana ez a studium, de így!

A viszontlátásig:

Tátray.

— Rövid — gondolta Vera, — többet vártam és többször egymásután elolvasta, mintba a sorok között szavakat keresne, melyek ebből a levélből hiányzanak.

Tátray megérkezésévé elmúltak ezek az aggodalmak is. Örültek egymásnak, elmondták az eseményeiket, de Tátraynak nem volt kedve a Brown szerződéseit aláírni.

— A „Nero” után még sok tervem van. Három sujet-m már teljesen kész, én nem sietek Hollywoodba. Maga igen? És kitaláló szemmel nézte Verát.

— Én? Brown-nak is megmondtam, hogy magával együtt akarok dolgozni, szívesen vagyok ott, ahol maga van. — Az utolsó szavakat merészen Tátray szemébe mondta Vera.

A „Nero” felvételei nagy izgalomban kezdődtek meg. A filmvilág csodálkozással és irigységgel beszélt a merész vállalkozásról. A „Bánat asszonya” világsikere után a befentesek esést jósoltak és íme, olyan filmhez kezd Tátray, melynek levegőjében máris ott lebeg a még nagyobb siker.

Vera öltözője valóságos kis paradicsom volt, csesebecsékől dúsan díszítve, kényelmes és lakályos, még a fürdőszoba se hiányzott belőle.

Egyik reggel, öltözködés közben a csukott ajtón keresztül Mauthner segédrendező arra kérte Verát, engedje meg, hogy egy kis kezdő színésznő nála átöltözhessen.

— Már mindenütt megpróbáltam, sehol egy talpa'atnyi hely, szegényke már itt a folyosón kezd vetkőződni.

— Csak küldje be, Mauthner. — Pár perc múlva megjelent a szerencsés új lakó. Félénken lépett az öltözőbe, az

Évi nem felelt, csak révetegen nézett maga elé, mintha nem halaná Vera szavait...

A folyosón Meiselsné dörögve jegyezte meg:

— Látta a művésznő, derogált a kisszorongynak a parancs, felhúzta az orrát, persze, mert nem hoztuk be az autót, a villamos már nem is jó neki.

Kedden reggel nagyon korán kell Vera.

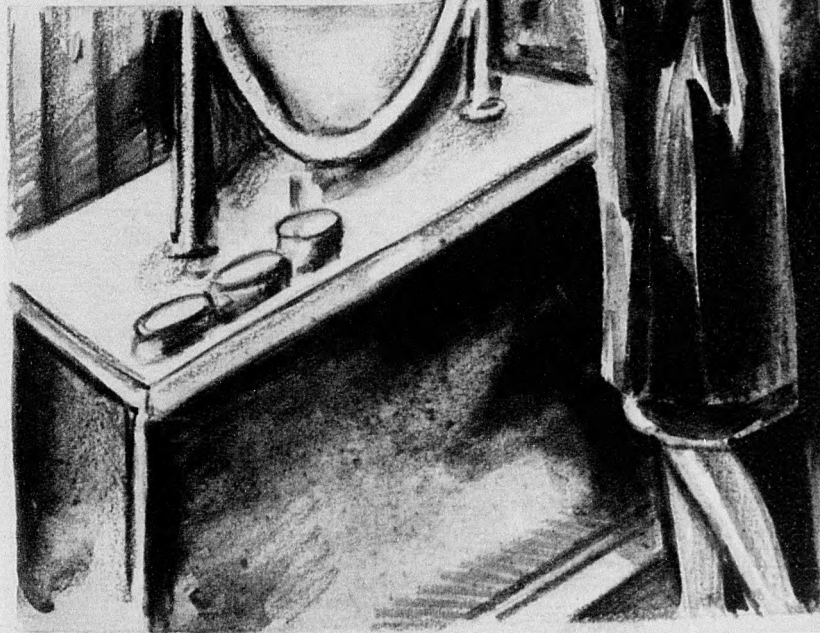
— Nehéz munkanap lesz a mai — mondta Tilda néninek s a reggelijét állva, türelmetlenül fogyasztotta el.

Sietve tartott az öltözőjébe, pillanatok alatt levetkőzött, kifestette magát, majd az egyik szekrényhez lépett, hogy a felvételhez szükséges estélyiruhát magára vegye.

A szekrény üres volt!

Bosszankodva csengette be Meiselsné:

— Hlyenkor jut eszébe a ruhákat váltogatni, mikor legtöbb a dolog, nem volt rá ideje tegnap?

... Kifestette magát ...

Meiselsné értelmetlenül bámult Verára.

— Ne báméskodjék! Gyorsan! A ruháimat akarom, nem érünk rá!

Meiselsné ijedten lépett a szekrényekhez.

— Szent Isten! Itt tolvajok jártak! Kirabollák az öltözőt... A bundák, cipők, drága ruhák, minden, minden oda van!

Vera nem vesztette e' a hidegvérét.

— Kérem a főrendező urat, intézkedni kell. Amíg elő nem kerülnek a ruhák, nem lehet folytatni a felvételeket, hiszen a legtöbbször rajtam volt már valamelyik jelenetben.

Futótüzként terjedt el a hír; mindenki toldott valamit a kárhoz, egyik igazgyöngysort, a másik mesés értékű szőveget.

A fejtelenség egyre nőtt, megállott a munka...

Táray toporzékolt dühében.

Vera öltözője tele volt idegen embeerekkel, zsúfolásig megöltötték a szobát, csak a szekrények tátongtak üresen, kigúnyolva a sok ijedt embert! Már a biztosítótársaságok kárbeeslői is itt voltak és mély hajlongások között biztosították a művésznőt, hogy minden kára búsán megtérül, csak a téte' értékét — nincs ennél egyszerűbb — kelhiteles számlákkal igazolni.

— Az ördögnek van hiteles számlája — méltatlankodott Vera, — tartásd meg a pénzüket! Csak hozzák vissza a holmimat.

Táray rendet teremtett az öltözőben.

— Mars ki! — förmedt rá a tolokodókra, — ne zavarják a művésznőt, inkább vigyázzanak volna az öltözőre! — Mindenkit kituszkolt a szobából és sajnálkozva nézte Verát. Idegesen, magával tehetetlenül egy magára kapott ócska kimonóban ült a toilette-asztal-kája előtt.

— Ne izguljon, szívem, legfeljebb három napig pihenünk, ezalatt minden ruháját újra megcsinálja a szá'ón, mindegyiknek meg van a pontos rajza és leírása.

A rendőrség emberei érkeztek meg; rendőrtisztviselők, aranygalléros, kato-

nás uniformisban és néhány detektív civilben: a bűnügyi regények tipikus, mulatságos figurái. Órákig tartott a helyszíni szemle, még tovább a jegyzőkönyvek felvétele... Ha a Nagymogul és az Inkák kincse együtt veszték volna el, akkor se csináltak volna nagyobb komédiát! De hát a rendőr is csak ember, hiú és önző és a főtanácsos úr már látta magát a világhírű filmsztárral együtt lefotografálva a lapok címlapján — természetesen ő lesz a fontosabb, hiszen ő vezeti a nyomozást! Hálával gondolt a még ismeretlen — neki alig fontos — tolvajra — aki íme a főtanácsos urat a hétköznap szürke ismeretlenségéből elszánt kézmozdulattal a hírnév annyira sóvárgott útjára lendítette fel...

— Ha valakire gyanakszik a művésznő, bátran mondja meg nekem — biztosan az lesz a tolvaj! És mi akkor... egy-kettőre kinyomozzuk!

— Hogy gyanakszunk-e? Hát persze, hogy gyanakszunk! — vetette közbe Meiselsné. — Csak Évi Vogt lehet a tolvaj! Szombaton a művésznővel mi ketten elmentünk, nála hagytuk a kulcsokat, hogy majd adja le a portás...

Vera gyűlölettel nézte Meiselsnéét, ő se gyanakodhatott másra, de nem akarta ezt a szerencsétlen gyereket elárulni.

— Azonnal kerítsék elő és hozzák ide! — fordult detektívjeihez a főtanácsos — és távolléte alatt tartsanak házkutatást!

Kínosan telt az idő, a várakozásban egyre nőtt az izgalom. Táray hazaküldte Verát — látta rajta, hogy mennyire izgatja ez a semmiség, ne törődjék ve'e, pihenje ki magát...

Detektívek között, kihívó, arrogáns viselkedéssel jelent meg Évi. Eppen a ház kapuján lépett ki, amikor érte mentek. Felháborodva kérte ki magának a gyanusítást, ő semmit se látott, semmiről se tud, szombaton a művésznő eltávozása után azonnal a portásnak adta a kulcsokat, láthatta az is, hogy ő még csak egy szegyet se vitt magával.

Odahaza Tilda néni izgatottan sápi-

zolt a ruhák el...
lódott m...
betűs h...
lozva ir...
kírablás...
esztendő...
Denisene...
res collie...
kineset...
ajándék...
strandj...
tóban vo...

zelt Tild...
filmvilág...
mény, c...
vagy ért...
jék bár...

Regge...
ták Ver...

— Üg...
vésznő...
Megvan...
tolvaj is...
Izgat...
nácsos l...

— M...
tolvaj?

— D...
leány, a...
lesz a...
ná'ta, p...
kezeim...
el mind...

már az...
A sz...
den éri...
együtt...
ayú, h...
másikat...
tötte v...
dég. Ve...

Megk...
csos es...
ná'ta r...
delkeze...

— V...
Szür...
volna...
kihívó...
tümjéb...
ügy áll...

delebb

zolt a gyönyörű, pótolhatatlan drága ruhák elvesztésén. Csak akkor vigasztalódott meg, mikor a déli lapok vastagbetűs híreit meglátta; nagyítva és túlozva írták meg a Phoebus filmgyár kirablását, a sokmillió veszteséget, az esztendő legnagyobb betörését. Vera Denisenek, a világhírű filmsztárnak híres collierjét is ellopták, azt a ritka műkincset, melyet a görög királytól kapott ajándékba az előke ő francia tüdőhelystrandján, ahol tavaly nyáron inkognitóban voltak együtt.

— Ez aztán a reklám! — örvendezett Tilda néni. Hamar meg!anulta, a filmvilágban nincsen jó vagy rossz esemény, ott minden csak használható, vagy értéktelen reklám-alkalom, történi-jék bár tudatosan, vagy csak véletlenül!

Reggel tíz órakor a rendőrségre citálták Verát.

— Úgy-e megmondtam, drága művésznő, mi rajtunk nem lehet kifogni! Megvannak a holmik, természetesen a tolvaj is!

Izgagtottan ragadta meg Vera a főtáncos karját.

— Mondja, főtáncos úr, ki volt a tolvaj? Úgy-e, nem az Évi?

— De bizony az! Ez a kis züllött leány, akivel, azt hiszem, még sok dolga lesz a rendőrségnek. Raffináltan csinálta, persze nem sejtette, hogy az én kezeim közé fog kerülni. Hiába rejtett el mindent a „Merán” mulató padlásán, már az összes holmi itt van nálunk.

A szomszédos szobában tényleg minden érintetlenül és hiba nélkül volt együtt, csak az egyik estélyiruha könnyű, habos fodra lógott cafatokban, a másikat meg úgy látszik pezsgővel öntötte végig va' amelyik duhajkodó vendég. Vera undorral tette félre ezeket.

Megkezdődött a vizsgálat. A főtáncos esellen udvariassággal helyet kínálta meg, majd harsány hangon rendelkezett:

— Vezessék be a vádlottat!

Szűros tekintete, mintha rablógylkos volna, úgy tapadt a két rendőr között kihívóan álló Évire. Új, sötétkék kosztümjében, kacér virágos ka'apjában úgy állott itt, mintha semmi sem tör-

lént volna. Mikor Verát meglátta, dacosan nézett a szemébe és vékony, kislányos hangján jó! betanult mondókájába fogott.

— Mondtam már, mi jóbarátnők vagyunk, közös öltözőnk van, közösen hordjuk a ruhákat, mindenünk közös, mindenhova együtt járunk... ki meri azt mondani, hogy én loptam?!

— Jól vigyázz a szavaidra! — annyit mondok — te fruska. Már hogy mint te barátnője volnál a művésznőnek? Ki hiszi el ezt néked?!... Ha szépen, töredelmesen beva'lasz mindent, akkor még ez egyszer megmenekülhetsz a börtöntől, bedugunk a javítóintézetbe, ott majd elveszik a kedvedet a tolvajlásból!

— Azt mondog — szólalt meg Vera, — hogy a barátnőm vagy? Hát igaz, én jó barátod voltam, ezért akartam segítségemre lenni, te, úgy látszik, csúnyán visszaéltél a jószágommal.

(Folytatjuk)

A 40. számú keresztrejtvény megfejtése. Vízszintes sorok: 1. Szent István napja 16. Yale 17. Iszap 19. Lé 20. Icu 21. Ou 22. Lá (Áll) 23. Isten 24. Alpesek 25. Varr 26. Zenit 28. Hü 29. Ber (Beer) 30. Au 31. Emu 33. Itn 34. Trianon 35. Nis 36. Salve 37. Ója 38. Kr 39. Nagy 40. Gáz 41. Triál 43. Rota (A tor) 44. Redő 46. Hat 47. Ein 48. Nem 49. Bb 51. Vipera 53. Ru 54. Ránc 56. Tabu 57. Itélet 89. Ds (Dés) 60. Po 62. Csapástól 65. Te. 67. Mi 68. A168/a. Lé 69. Dér 70. Magyar 71. Áru 72. Hazánkat 74. Agyagos 77. Anyaszentegyház. Függőleges sorok: 1. Tiszt Sylvester pápa 2. Zala 3. Elárul 4. Ne 5. Tiszt 6. Isten 7. Szent jobb 8. Tan 9. Áll 10. Népnepely 11. Nie 12. A csengő 13. Puer 14. Jókai 15. Augusztus husz 18. Patika 23. Ir 27. Irat 28. Harri 29. Boa 32. Mariá (Mária) 33. Iván 35. Ny 37. Orma 40. Gardiroz 42. Inn 45. Delta 46. Hat 50. Busman 51. Vítat 52. Re 55. Csésze 58. Tóga 61. Ól 62. CL 63. Pénz 64. Ar 66. Crah (Harc) 67. Mágá (Maga) 72. Hn 73. Ke 75. Gg 76. Yy.

Hölgyek jelszava:

Szép árúkat,

jókat, olcsón

KLEIN ANTAL

divatárúházában vásárolhatunk

Király u. 53 (Akácfa u. sarok)

41. sz. keresztrejtvény. Készítette: Sz. R.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14	15		16		17			
18		19	20		21		22				
23	24			25		26		27	28		
	29				30	31					
	32				33	34		35	36		37
38			39	40		41			42		
43		44				45		46		47	
48			49		50		51		52		53
54		55		56				57		58	
59	60	61		62		63		64		65	
66				67						68	
69		70		71		72		73			
74											

Vízszintes sorok:

1. Egy ismert külföldi lap főszerkesztőjének neve
13. Visszafelé olvasva névmás
14. Pokol — más nyelven
17. Visszafelé olvasva Peru fővárosa
18. Szükség — más nyelven
20. Képző
21. Visszafelé olvasva van ilyen vadász is
22. Nyomor szinonimája
23. 100 római számjellel
24. Király — más nyelven
25. Német névelő
26. Fehérnemű
27. Két híres utazó vezetőkeve
29. Híres angol egyetemi város neve fonetikusán
30. Népfaj
32. Egy Shakespeare-dráma hőse
33. Terület
37. Üres — más nyelven, fonetikusán
39. Tagadószó
39. Északolaszországi város neve
41. Van ilyen hárfa is
42. Látja — szinonimája
43. Hamis — szinonimája
44. Elektromos feszültség mértékegysége
45. Űrmérték rövidítve
46. Francia birtokos névmás
47. A torreador és a bika teszi
48. Nál-nél más nyelven
49. Időhatározó szó főls ékezettel
50. Tojás — más nyelven
51. Hasznavehetetlen holmi
52. Becézett férfinév
54. Cégjelzésekben előforduló rövidítés
55. Mérégegység
56. Ellentétes kötőszó
57. Gesztenyéből is készül (fonetikusán)
59. Visszafelé olvasva ugyanaz, mint vízszintes 20-as
64. A „van” ige egyik alakja
63. Egy magyar közjogi méltóság első és utolsó betűje
64. Híres amerikai író neve

65. Női név főls ékezettel
66. Puszta — németül
67. Híres osztrák festő vezetőkeve
68. Blas
69. Cipézszerző
70. A győzelem istennője a görög mitológiában
72. Urhölgy spanyolul
74. Híres angol történetíró teljes neve

Függőleges sorok:

1. Az Északamerikai Egyesült-Államok híres elnökének teljes neve
2. Az Aquinkumban sok van
3. Helyhatározó ra
4. Híres olasz epikus költeménye íredet címe
5. Tél — angolul
6. Nagy szoba
7. Betű neve fonetikusán
8. A vízszintes 51. között sokat találhatunk
9. Híres olasz zeneszerző teljes neve
10. Szeretni — franciául és fonetikusán
11. Három híres csatát folyt le ezen a helyen
12. Elektromos energiavezetés
15. A Zenit ellenpontja
16. Ugyanaz, mint vízszintes 26.
19. Vallásos jelvény pogány törzseknek
21. Francia főnemsi cím
22. Ugyanaz, mint vízszintes 24.
28. Arany — más nyelven
31. Római pénzegység neve
34. Híres francia szobrász vezetőkeve
35. Visszafelé detektívteszt
36. Altatószer más néven
37. Castor és Pollux anyja
40. Nemzetiség
41. Híres svéd író teljes neve
44. Hegedű — más nyelven
53. Barátfalvi
58. Ósdi szinonimája
60. Női név
62. Tagadó szó
63. Török főiri cím
64. Ruhadisz is
71. Betű neve fonetikusán
73. Felkiáltó szó

Előfizetési ár:
 ¼ évre 3 pengő 50 fillér, ½ évre 7 pengő.
 Ausztriában példányonként 60 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó: PAIZS GÉZA
 Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰ-
 INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
 vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
 Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám

Délibáb

R.

lyhatározó ra
res olasz epiku
teménye iredet
e

— angolul
gy szoba
ú neve foneti
an
vízszintes 51.
ött sokat talál
unk

es olasz zene
zó teljes nev
retni — fran
il és fonetiku

rom híres csat
t le ezen a he

ctromos enes
ezetés

nit ellenpontj
anaz, mint víz
es 26.

ásos jelvény
ny törzsekne
cia főnemesi

anaz, mint
ntes 24.
y — más
ven

ai pénzgység

s francia szob
vezetékeve
afelé detektív

ószér más-
en
r és Pollus

zetiség
svéd írónő
neve

íú — más
en

falvi
szinonimája
év
ó szó
főuri cím
lész is
neve foneti

ltó szó

7 pengő.
Groschen

IZS GÉZA
MDAIMÜ
LAT RT

Olga Csehova orosz származású német filmszínésznő (Foto Rasmussen)

et és Kiadó-
gépéin,
szám

Délibáb

Joan Crawford új amerikai filmsztár (Foto M-G-M)

10
llér

B

III. évfolyam
Budapest
Megjelenés